

HOTĂRÂRE nr. 651 din 24 mai 2006
privind aprobarea Politicii în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2006-2013

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1

Se aprobă Politica în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2006-2013, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2

Ministerele și celelalte autorități ale administrației publice centrale și locale cu atribuții în domeniu vor acționa pentru realizarea prevederilor cuprinse în Politica în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2006-2013.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:

Ministrul de stat pentru coordonarea activităților în domeniul economic,

Gheorghe Pogea

Ministrul de stat pentru coordonarea activităților din domeniile mediului de
afaceri și întreprinderilor mici și mijlocii,

Gheorghe Copos

Ministrul de stat pentru coordonarea activităților în domeniile culturii,
învățământului și integrării europene,

Bela Marko

Ministrul finanțelor publice,

Sebastian Teodor Gheorghe Vlădescu

ANEXA Nr. 1: Politica în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2006-2013

CAPITOLUL I: Elemente de fundamentare privind acordarea ajutoarelor de stat

1. Regulile privind concurența reprezintă fundamentul economiei de piață, deoarece scopul lor este acela de a promova libera circulație a mărfurilor și serviciilor și de a preveni distorsiunile care pot afecta dezvoltarea economică, comerțul, interesul general al consumatorilor și al operatorilor economici.

Potrivit articolului 135 alin. (1) din Constituția României, republicată, economia României este economie de piață, bazată pe liberă inițiativă și concurență. Potrivit acestor dispoziții, toate politicile de dezvoltare trebuie să țină seama de imperativul promovării concurenței în contextul dezvoltării durabile.

2. Politica în domeniul ajutoarelor de stat reprezintă o parte importantă a politicii de concurență, având în vedere ca ajutoarele de stat constituie măsuri selective de sprijin financiar public acordate unor întreprinderi, zone sau activități în vederea atingerii unor obiective de interes general, cum ar fi: protecția mediului; dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM); dezvoltarea zonelor rămase în urmă și eliminarea, pe această bază, a disparităților între regiuni; dezvoltarea cercetării și inovării etc.

La data aderării României la Uniunea Europeană se va realiza transferul de competențe în ceea ce privește autorizarea ajutoarelor de stat, în sensul că această competență va reveni Comisiei Europene, care va aplica direct reglementările comunitare în materie. De aceea, un imperativ în acest domeniu îl reprezintă pregătirea, încă din 2006, a premiselor esențiale pentru adaptarea la noile cerințe europene și evitarea unor sincope în autorizarea ajutoarelor de stat de care ar putea beneficia mediul economic românesc.

Autoritățile, în general, și Guvernul, în special, au competența și responsabilitatea stabilirii priorităților bugetare și a inițierii unor scheme de ajutor de stat care să asigure în România creșterea economică, crearea de locuri de muncă, coeziunea socială etc.

Elaborarea Politicii în domeniul ajutorului de stat exprimă o opțiune fundamentală de politică economică a statului.

Având în vedere că ajutorul de stat reprezintă un mijloc puternic de influențare a motivațiilor participanților la activitatea economică, intervenția publică, sub forma acordării de ajutoare de stat, trebuie realizată cu precauție.

Pornind de la constatarea unor disparități/dezechilibre socio-economice, politica ajutoarelor de stat își propune corectarea lor într-o ordine care să țină seama prioritar de impactul asupra vieții economice și sociale. Ea trebuie utilizată cu prudență, flexibilitate și în condiții de transparență.

3. Configurarea unei politici în domeniul ajutoarelor de stat se impune tocmai pentru a asigura:

a) predictibilitatea aplicării ei;

b) jaloanele între care funcționează;

c) identificarea riscurilor pe care le implică.

Prin respectarea unor asemenea cerințe, politica ajutoarelor de stat poate contribui semnificativ la consolidarea prosperității individuale și de grup.

Noua abordare din domeniul ajutoarelor de stat presupune identificarea obiectivelor privind dezvoltarea economică a României, stabilirea priorităților de implementare a acestora, precum și concentrarea resurselor financiare necesare pentru atingerea obiectivelor identificate.

Evoluțiile din ultimii ani au condus la situația actuală, care impune cu necesitate armonizarea diferitelor politici sectoriale cu imperativul prevalenței legislației concurenței și ajutorului de stat, ceea ce implică elaborarea acestui document vizând ajutorul de stat, ca instrument de abordare coerentă și de coordonare la nivel național.

Prin politica în domeniul ajutorului de stat se urmărește corelarea obiectivelor de dezvoltare economică cuprinse în planurile naționale și strategiile sectoriale și direcționarea eficientă a fondurilor publice alocate pentru stimularea dezvoltării economiei și creșterea performanțelor capitalului uman.

Totodată, se are în vedere asigurarea unei transparențe sporite pentru mediul de afaceri, instituțiile finanțatoare interne și internaționale, consumatori etc. În ceea ce privește orientarea investițiilor și stimulentele de care pot beneficia, definirea condițiilor de acces la aceste stimulente, precum și a obligațiilor la care se supun din această perspectivă.

4. Pentru ca acordarea ajutoarelor de stat să conducă la eficiență economică trebuie să se urmărească:

a) identificarea sectoarelor cheie ale economiei naționale, cu luarea în considerare a potențialului de care dispune, a factorului de convergență cu orientările din economia comunitară, precum și, într-un sens mai larg, cu perspectivele previzibile ale economiei mondiale.

b) raportarea la prioritățile sociale: demografie, calitatea vieții, instruire (la nivel mediu și elitar), cultură, circulația persoanelor (turism, transport), habitat, protecția mediului etc.;

c) realizarea dezvoltării durabile, care să asigure satisfacerea necesităților generațiilor prezente, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a își îndeplini propriile năzuințe;

d) selectarea resurselor financiare ce pot fi mobilizate pentru susținerea proiectelor considerate prioritare.

Adaptarea obiectivelor prevăzute în Planul de acțiune comunitar în domeniul ajutorului de stat la cerințele României pornește de la examinarea amănunțită a sectoarelor economice definite ca fiind prioritare și stabilirea, pe această bază, a necesităților de susținere financiară din partea statului, astfel încât să se asigure atingerea unor indicatori macroeconomici comparabili cu cei ai Statelor Membre ale Uniunii Europene.

Ca și în cazul celorlalte țări din Europa Centrală și de Est, devenite recent membre ale Uniunii Europene, aderarea României la Uniunea Europeană va conduce la necesitatea reducerii în timp a ponderii ajutorului de stat în PIB pentru încadrarea graduală în limitele considerate normale la nivel comunitar. Aceasta va presupune o mai bună orientare a ajutoarelor de stat disponibile pentru a satisface cu prioritate necesitățile de dezvoltare economică a României în conformitate cu strategiile globale și sectoriale adoptate de autoritățile române.

CAPITOLUL II: Obiectivele generale ale politicii în domeniul ajutorului de stat

1. Programul de Guvernare al României pentru perioada 2005-2008 stabilește principalele direcții de acțiune asumate de Guvernul României, pe termen scurt, mediu și lung, pentru dezvoltarea economică durabilă a României, pentru creșterea bunăstării cetățenilor și pentru afirmarea demnității naționale.

Printre opțiunile fundamentale pe care Guvernul României le promovează se numără consolidarea economiei de piață funcționale și redefinirea rolului statului prin restrângerea intervenției sale în economie. În conformitate cu principiul eficienței, politicile publice, indiferent de obiectul lor, vor fi adoptate și aplicate numai în situația în care ele corespund unei priorități, iar recurgerea la acestea se face în baza unor obiective bine definite și a unor evaluări de impact prealabile.

Guvernul României va acționa pentru a atinge convergența economică cu Uniunea Europeană, în raport cu strategiile de dezvoltare adoptate de structurile decizionale ale acesteia.

Principalele obiective generale pe care Guvernul le va urmări prin acordarea de ajutoare de stat se referă la:

- a)** creșterea competitivității operatorilor economici;
- b)** reducerea decalajelor între nivelul de dezvoltare al economiei românești și al celei comunitare, cât și reducerea disparităților economico-sociale între regiuni;
- c)** direcționarea eficientă a resurselor, prin concentrarea acestora spre atingerea obiectivelor naționale de dezvoltare;
- d)** fundamentarea politicii în domeniul ajutoarelor de stat pe o analiză economică rafinată a impactului acestora;
- e)** aplicarea eficientă a acquis-ului comunitar în materia ajutorului de stat.

2.

2.1. Creșterea competitivității operatorilor economici

Ajutoarele de stat pot fi considerate compatibile cu mediul concurențial normal dacă respectă reglementările internaționale în materie și dacă sunt acordate cu respectarea strictă a criteriilor definite pentru fiecare tip de ajutor de stat.

Măsurile de sprijin public acordate în mod selectiv din surse de stat vor fi direcționate spre diminuarea sau eliminarea eșecurilor pieței și spre creșterea competitivității operatorilor economici.

Prin politica în domeniul ajutoarelor de stat se urmărește consolidarea unei economii naționale mai puternice și mai atractive pentru investitori, capabilă să se afirme în contextul concurenței care se manifestă pe Piața unică.

Măsurile de sprijin de natura ajutoarelor de stat au rolul de a dezvolta performanțele companiilor prin politici orizontale, care să influențeze toate sectoarele economiei și de a promova concurența și nu de a reprezenta practici anticoncurențiale neadmisibile.

Astfel, se are în vedere ca, pe baza Politicii în domeniul ajutorului de stat și a măsurilor de implementare a acestora, ajutoarele de stat să fie alocate cu precădere către susținerea obiectivelor orizontale, cum ar fi: cercetarea-dezvoltarea, protecția mediului, creșterea performanțelor capitalului uman. Un domeniu important către care sunt direcționate ajutoarele de stat, este cel al IMM-urilor, care s-au dovedit a fi flexibile, ușor adaptabile la schimbările pieței, un adevărat "motor" al dezvoltării economice.

2.2. Reducerea decalajelor între nivelul de dezvoltare al economiei românești și al celei comunitare, cât și reducerea disparităților economico-sociale între regiuni

Coeziunea economică și socială este un obiectiv către care se va îndrepta în mare parte efortul financiar public, urmărindu-se prin aceasta reducerea deosebirilor între nivelurile de dezvoltare ale regiunilor Europei. Toate politicile comunitare, inclusiv cea din domeniul concurenței, țin seama de considerentele de ordin regional. De aceea, conform art. 87 alin. 3 lit. a) și c) din Tratatul Uniunii Europene, ajutoarele destinate accelerării dezvoltării economice a anumitor regiuni, considerate slab dezvoltate, pot fi compatibile cu Piața comună.

Ajutoarele pentru dezvoltare regională vor avea o pondere importantă în perioada imediat următoare aderării, pentru a elimina cât mai rapid posibil decalajele de dezvoltare ale regiunilor României față de diversele regiuni ale Europei. Prin promovarea unei politici active de a elimina cât mai rapid cu puțință decalajele de dezvoltare ale diferitelor zone din România în raport cu nivelul celor din Europa, Guvernul va asigura ca o pondere importantă a ajutoarelor de stat să fie alocată acestui obiectiv.

2.3. Direcționarea eficientă a resurselor, prin concentrarea acestora spre atingerea obiectivelor naționale de dezvoltare

Fondurile publice sunt limitate și ele trebuie alocate astfel încât să răspundă unor nevoi prioritare de dezvoltare economică. În acest context, se va proceda la evaluarea necesităților la nivel național și, prin politici guvernamentale, vor fi reținute sectoarele considerate prioritare pentru a fi susținute de Guvern.

Astfel, se va asigura direcționarea ajutorului de stat către acele obiective cu impact semnificativ în economie, care pot să producă efecte benefice de interes general.

Dezvoltarea economică viitoare a României depinde de capacitatea de a promova sectoarele tradiționale, precum și sectoarele ce urmăresc promovarea inovației, astfel încât acestea să fie capabile să concureze eficient pe plan internațional și comunitar.

Ordinea de priorități ține seama, de asemenea, de efectele măsurilor de sprijin public asupra mediului concurențial. Acolo unde este mai eficient, pentru evitarea distorsionării concurenței, statul va recurge, în limita disponibilităților financiare, la alte măsuri de sprijin care, conform reglementărilor europene, dat fiind caracterul lor neselectiv, nu sunt considerate de natura ajutorului de stat.

2.4. Fundamentarea politicii în domeniul ajutoarelor de stat pe o analiză economică rafinată a impactului acestora

În analiza compatibilității ajutoarelor de stat, se va pune accentul pe impactul pozitiv al măsurii de sprijin (atingerea unui obiectiv de interes comun) în raport cu eventualele efecte negative (asupra concurenței sau a comerțului).

Pentru realizarea acestei analize, vor fi adoptate criteriile propuse de Comisia Europeană, astfel cum sunt determinate în Planul de acțiune comunitar în domeniul ajutoarelor de stat 2005-2009, care precizează că, în general, impactul pozitiv al unui ajutor depinde de:

- a) acuratețea identificării obiectivului ajutorului,
- b) alegerea ajutorului de stat ca fiind un instrument adecvat pentru rezolvarea unei probleme în comparație cu alte instrumente;
- c) efectele de stimulare pe care le creează măsura de sprijin și proporționalitatea acesteia față de obiectivul propus.

Folosirea intensivă a analizei economice asigură o evaluare corectă și transparentă a distorsiunilor cauzate de ajutoarele de stat asupra mediului concurențial normal și identificarea motivelor pentru care piața, prin ea însăși, nu răspunde obiectivelor dorite.

2.5. Aplicarea eficientă a acquis-ului comunitar în materia ajutorului de stat

Legislația românească în domeniul ajutorului de stat este armonizată cu cea comunitară. Aplicarea eficientă a regulilor privind ajutorul de stat este responsabilitatea comună a inițiatorilor, furnizorilor și a Consiliului Concurenței.

România va aplica eficient acquis-ul comunitar și după data aderării prin pregătirea cadrului legislativ și instituțional încă din etapa de pre-aderare.

Astfel, se impune amendarea cadrului legislativ național în domeniul ajutorului de stat în concordanță cu noul statut de țară membră, când autorizarea ajutoarelor de stat va trece în competența Comisiei Europene, care va aplica direct reglementările comunitare în materie. De asemenea, legislația națională va fi amendată pentru a se institui procedurile aplicabile la nivel național în vederea coordonării instituțiilor implicate în procesul de acordare a ajutoarelor de stat, respectiv întocmirea notificărilor ex-ante, a informărilor cu privire la ajutoarele care se situează în categoria celor exceptate de la obligația notificării, a rapoartelor în domeniul ajutorului de stat, desfășurarea activității de monitorizare etc.

Legislația națională va stabili procedurile de recuperare/rambursare a ajutoarelor de stat în situațiile când se impune această acțiune și modul de racordare la reformele aflate în curs de implementare la nivel comunitar.

În Planul de acțiune în domeniul ajutorului de stat pe perioada 2005-2009, elaborat în vara anului 2005, Comisia Europeană a luat în considerare oportunitatea ca autoritățile cu statut de independență din noile State Membre să poată reprezenta puncte de legătură cu organismul comunitar.

Rațiunea pe care se bazează această abordare o reprezintă, pe de o parte, valorificarea experienței acumulate de autoritățile cu statut de independență până la data aderării și, pe de altă parte, garanția sprijinirii, în perioada post-aderare, a organismului comunitar în implementarea celorlalte măsuri de reformă, putând astfel contribui la reducerea riscului oricăror presiuni care ar conduce la alocarea unor ajutoare de stat pe baza altor criterii decât cele prevăzute în legislația specifică din domeniu.

În acest context, este de remarcat faptul că mecanismul de pre-consultare, pus în practică, încă din 2004, între Consiliul Concurenței din România și Direcția Generală de Concurență din cadrul Comisiei Europene, a condus la asigurarea capacității organismului român de specialitate de a face evaluări și de a elabora decizii vizând autorizarea ajutoarelor de stat în România, cu respectarea regulilor și a criteriilor prevăzute în legislația românească, aflată în deplină concordanță cu practica europeană în materie.

Această experiență câștigată permite României să se alinieze practicii europene, conform căreia, în țările care au aderat la Uniunea Europeană în 2004, autoritățile independente care aveau atribuții de autorizare a ajutoarelor de stat, au devenit, după aderare, "punctul de legătură" cu Comisia Europeană în problematica ajutorului de stat. România se va înscrie astfel în rândul Statelor Membre care valorifică după data aderării experiența acumulată în perioada de pre-aderare.

"Punctul de legătură" va putea asigura interfața cu Comisia Europeană, va reprezenta România în dialogul și în activitățile inițiate cu aceasta pe linia aspectelor procedurale comunitare, iar, pe plan național, va furniza consultanță de specialitate la elaborarea notificărilor adresate Comisiei Europene și va asigura monitorizarea și raportarea situației privind ajutoarele de stat.

Politica în domeniul ajutoarelor de stat va urmări, de asemenea, utilizarea eficientă a resurselor publice, încurajându-se atingerea obiectivelor urmărite și înlăturarea consecințelor negative, în special distorsionarea concurenței, ceea ce presupune o analiză economică aprofundată atât în faza de inițiere a ajutoarelor, cât și în evaluarea ex-post a afectelor ajutoarelor acordate.

Implicarea autorității de concurență în procesul complex de evaluare a ajutoarelor de stat, pe baza experienței acumulate, va asigura coerența colaborării cu organismele comunitare în vederea finalizării cu succes a reformei europene.

Abordarea modernă în domeniul ajutorului de stat, în contextul Strategiei de la Lisabona, presupune și responsabilitatea partajată între Comisie și Statele Membre. Deși Comisia Europeană este mandatată să adopte reguli privind măsurile de sprijin financiar public și să

autorizeze acordarea acestora, reușita aplicării acestor reguli și proceduri depinde, în mare măsură, de Statele Membre.

CAPITOLUL III: Priorități și măsuri în alocarea ajutoarelor de stat

3. Atingerea obiectivelor asumate prin Politica în domeniul ajutorului de stat, în noul context creat de statutul României de viitor stat membru al Uniunii Europene, înseamnă definirea priorităților naționale de dezvoltare, având în vedere și prioritățile comunitare, precum și stabilirea măsurilor necesare.

3.1. Priorități de dezvoltare

Pornind de la obiectivele generale, au fost identificate prioritățile și sub-prioritățile care trebuie susținute prin măsuri de sprijin de natura ajutorului de stat, în corelație cu posibilitățile de finanțare ale economiei românești, precum și cu nevoia atragerii fondurilor comunitare post-aderare. Prioritățile respective vor urmări cu precădere realizarea unor investiții capabile să asigure îndeplinirea obiectivelor generale de politică economică ale Guvernului.

Realizarea investițiilor directe, în special a celor "greenfield", va avea rolul de a susține dezvoltarea economică de ansamblu prin procesele de multiplicare în economie, respectiv dezvoltarea lanțului de furnizori locali, efectele pozitive asupra balanței de plăți, crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor la bugetul statului, accesul la tehnologii moderne și stimularea cercetării-dezvoltării.

Datorită adâncirii globalizării și intensificării concurenței pentru atragerea investițiilor directe la nivel mondial și regional, se va avea în vedere acordarea de ajutoare de stat care vor cuprinde măsuri de stimulare a investițiilor directe ce vor ține seama de:

- a)** necesitatea dezvoltării regionale echilibrate;
- b)** stimularea creării de noi locuri de muncă;
- c)** creșterea rolului activităților de cercetare-dezvoltare și protecția mediului.

În cadrul Politicii în domeniul ajutorului de stat, prioritățile identificate au fost structurate în trei mari grupe, după cum urmează:

- a)** priorități identificate prin Planul Național de Dezvoltare (PND);
- b)** priorități care se sprijină pe instrumente financiare de natura ajutorului de stat acordate numai din surse de stat;
- c)** priorități legate de procesul de privatizare.

3.1.1. Prioritățile identificate prin PND

Acestea sunt definite luând în considerare obiectivele europene cu privire la coeziunea economică și socială, având în vedere că prin PND se urmărește tocmai diminuarea și

eliminarea în perspectivă a disparităților de dezvoltare între diferitele regiuni ale Uniunii Europene. Importanța acestor priorități derivă din rolul deosebit pe care Guvernul României îl acordă reducerii decalajelor între diferitele zone ale României și cele ale Uniunii Europene.

Stabilirea acestor priorități s-a realizat prin îmbinarea obiectivelor strategice cuprinse în documente programatice de interes național și sectorial, respectiv:

- a)** Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României "Orizont 2025";
- b)** Strategiile sectoriale adoptate de Guvernul României;
- c)** Programul de guvernare pe perioada 2005-2008;
- d)** Cadrul Național Strategic de Referință și Programele Operaționale.

În același timp, PND asigură corelarea priorităților și obiectivelor naționale, regionale și locale cu obiectivele fundamentale europene stabilite la Lisabona și Göteborg, respectiv creșterea competitivității, ocuparea deplină a forței de muncă și protecția durabilă a mediului, precum și cu cerințele specifice legate de accesarea fondurilor comunitare post-aderare.

Autoritățile de management pentru programele operaționale împreună cu Consiliul Concurenței vor pregăti proiecte de scheme multianuale de ajutor de stat necesare implementării programelor operaționale cofinanțate din fondurile structurale și fondurile publice naționale sau locale, în concordanță cu programarea bugetară multianuală. Acestea vor fi notificate Comisiei Europene în vederea autorizării, în situația în care obținerea acestei autorizări este obligatorie¹.

În vederea reducerii decalajelor de dezvoltare între regiunile României și regiunile dezvoltate din Uniunea Europeană, pentru perioada 2007 -2013, se au în vedere, în primul rând, măsurile și acțiunile grupate în cadrul a șase priorități de dezvoltare, evidențiate în PND:

- a)** creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere;
- b)** dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- c)** protejarea și îmbunătățirea calității mediului;
- d)** dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative;
- e)** dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol;
- f)** diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării.

¹ În cazul ajutoarelor de stat care fac obiectul unei exceptări în bloc, autorizarea din partea Comisiei Europene nu este necesară.

3.1.1.1. Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere

Creșterea competitivității operatorilor economici va fi esențială pentru integrarea în Piața unică europeană.

În acest context, sectorul IMM va avea o contribuție substanțială la realizarea Produsului Intern Brut, mai ales în ceea ce privește crearea de noi locuri de muncă și stimularea participării la comerțul internațional.

De asemenea, măsurile privind încurajarea consumului eficient de resurse energetice și energie vor avea un rol semnificativ în creșterea competitivității.

Sub-prioritățile acestei componente au în vedere:

a) creșterea competitivității prin îmbunătățirea accesului pe piață al întreprinderilor, în special a IMM-urilor: susținerea investițiilor productive, susținerea dezvoltării unei infrastructuri de afaceri adecvate prin sprijinirea creării incubatoarelor și a centrelor de afaceri, încurajarea dezvoltării clusterelor emergente și crearea parcurilor industriale, sprijinirea capacității inovative a universităților, institutelor de cercetare-dezvoltare și a sectorului privat, inclusiv a IMM-urilor.;

b) dezvoltarea economiei bazată pe cunoaștere, prin promovarea cercetării și inovării și accelerarea dezvoltării societății informaționale (sprijinirea capacității inovative a IMM-urilor, stimularea utilizării tehnologiei informației, stimularea cooperării dintre firme, universități și centre de cercetare etc.);

c) îmbunătățirea eficienței energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie și reducerea impactului negativ asupra mediului al sectorului energetic (reducerea intensității energetice prin creșterea eficienței pe întregul lanț resurse naturale-producere-transport-distribuție-utilizare finală, valorificarea resurselor regenerabile de energie etc.);

d) asigurarea reducerii generării deșeurilor, valorificarea materială și energetică a deșeurilor;

e) asigurarea asistenței tehnice pentru preluarea celor mai bune practici europene în dezvoltarea parcurilor industriale și conectarea inițiativelor românești la rețeaua de parcuri industriale europene;

f) îmbunătățirea accesului IMM-urilor pe piețele externe prin stimularea dezvoltării cooperării transfrontaliere și a parteneriatelor de afaceri regionale prin creșterea fondurilor naționale și internaționale pentru susținerea acestor inițiative etc.;

g) sprijinirea IMM-urilor în activitatea de export prin facilitarea participării IMM-urilor la târguri și evenimente internaționale și acordarea de consultanță și instruire întreprinzătorilor în scopul elaborării propriilor strategii, a perfecționării tehnicilor de marketing și a managementului exportului;

h) crearea unui mediu favorabil finanțării afacerilor, în condițiile unei piețe financiare competitive;

i) creșterea competitivității turismului românesc, promovarea potențialului turistic și îmbunătățirea imaginii României;

î) stimularea utilizării tehnologiei informației inclusiv prin extinderea rețelelor de tip "broadband", sprijinirea achiziției de calculatoare și conectarea la Internet și totodată prin stimularea dezvoltării serviciilor electronice, atât în sectorul public cât și în sectorul privat.

Tipurile de ajutor de stat potrivite pentru susținerea atingerii acestor ținte pot fi cele reglementate de legislația comunitară în domeniul regional, sprijinirii investițiilor și consultanței pentru IMM-uri, investițiilor pentru protecția mediului, în domeniul economisirii de energie în condițiile Liniilor directe pentru protecția mediului, în domeniul ocupării și instruirii forței de muncă.

Statul va promova și măsuri de sprijin financiar care se încadrează în regula de minimis, pentru care nu este necesară autorizarea din partea Comisiei, dar este necesară respectarea cerințelor acordării acestui tip de sprijin financiar.

3.1.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport

Asigurarea unei infrastructuri de transport, de toate modurile, extinse, moderne și durabile, precum și a tuturor celorlalte condiții privind dezvoltarea sustenabilă a economiei și îmbunătățirea calității vieții constituie o prioritate, deoarece oferă egalitate de șanse operatorilor economici și posibilitatea de a concura eficient.

Eforturile financiare naționale și comunitare, chiar dacă nu toate vor intra în categoria ajutorului de stat, vor fi direcționate către modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport trans-europene și a rețelelor de legătură, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport de interes național și îmbunătățirea serviciilor aferente, precum și către dezvoltarea durabilă a sectorului transporturi. Prin această dezvoltare durabilă se urmărește: promovarea intermodalității; îmbunătățirea siguranței traficului pe toate modurile de transport; reducerea impactului lucrărilor și activităților de transport asupra mediului înconjurător; siguranța infrastructurii de transport.

Printre operațiunile cuprinse în Programul Operațional Sectorial de Transport, se numără:

- a) modernizarea materialului rulant pentru transportul feroviar de călători;
- b) sprijinirea centrelor intermodale (construcția centrelor logistice și a terminalelor);
- c) achiziția navelor depoluante pentru tratarea apelor uzate;
- d) infrastructura aeroportuară și facilități aeroportuare (echipament de protecția mediului, securitate);
- e) infrastructura publică a porturilor.

Acordarea de ajutoare de stat pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport se va supune în principal regulilor privind ajutorul de stat regional și liniilor directe privind ajutorul de stat acordat aeroporturilor și înființării de linii aeriene care utilizează aeroporturi regionale.

3.1.1.3. Protejarea și îmbunătățirea calității mediului

Protejarea și îmbunătățirea calității mediului, în conformitate cu nevoile economice și sociale ale României, au ca efect îmbunătățirea semnificativă a calității vieții prin încurajarea dezvoltării durabile.

Măsurile care vor fi puse în practică, utilizând instrumente financiare cu potențial caracter de ajutor de stat, urmăresc îmbunătățirea standardelor de viață prin asigurarea serviciilor de utilități publice, la calitate și în cantitatea necesare, precum și îmbunătățirea calității mediului vizând, în special, conformarea cu directivele relevante ale Uniunii Europene.

Sub-prioritățile identificate au în vedere:

a) îmbunătățirea calității apei: modernizarea și extinderea infrastructurii de apă/apă uzată la nivel regional (sisteme de alimentare cu apă potabilă, rețele de canalizare, stații de epurare etc.);

b) implementarea unui management durabil al deșeurilor prin prevenirea/reducerea generării deșeurilor, valorificarea materială și energetică a deșeurilor (investiții în echipamente pentru colectare selectivă și reciclare, închiderea depozitelor neconforme, stații de transfer etc.);

c) îmbunătățirea calității solului: realizarea de sisteme integrate de management al deșeurilor la nivel regional și reabilitarea șirurilor contaminate;

d) managementul îmbunătățit al resurselor naturale în vederea unei dezvoltări durabile: conservarea ecosistemelor naturale din România și implementarea unei infrastructuri adecvate pentru prevenirea riscului în zonele cele mai vulnerabile (investiții în infrastructura ariei naturale, conservarea habitatului și speciei, planuri de management pentru arii naturale protejate etc.);

e) protecția calității aerului în zonele cele mai expuse: reabilitarea și modernizarea infrastructurii pentru reducerea poluării aerului provenită de la instalațiile mari de ardere (complexe de distribuție a energiei termice, instalații de desulfurare, realizarea de investiții în instalații de desulfurare, arzătoare cu NO_x redus și filtre pentru reținerea pulberilor);

f) lucrări de reabilitare/protecție împotriva dezastrelor naturale.

Tipurile de ajutor de stat care pot fi utilizate se referă, în special, la ajutorul regional și ajutorul pentru protecția mediului.

Alegerea concretă se va realiza în funcție de obiectivele avute în vedere și condițiile în care se vor derula proiectele.

3.1.1.4. Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative

Una dintre prioritățile României este realizarea de investiții în resursele umane, care pot avea ca efect atât creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, cât și combaterea excluderii sociale. Această prioritate se regăsește în toate programele, strategiile de dezvoltare și politicile economice și sociale ale Guvernului României.

În contextul dezvoltării durabile, dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității acestuia pe piața muncii, depind de asigurarea oportunităților egale de învățare și dezvoltarea unei piețe moderne a muncii.

Obiectivele specifice în acest domeniu se referă la atenuarea problemelor cauzate de șomaj, crearea de oportunități de angajare pentru persoanele dezavantajate și excluse social sau amenințate cu riscul excluderii sociale, îmbunătățirea formării profesionale și dezvoltarea pregătirii continue.

Aceste priorități s-au conturat din necesitatea de a combate consecințele restructurării economice asupra pieței muncii, determinate de procesele de privatizare și excluderea de pe piața muncii a anumitor categorii de populație și grupuri vulnerabile, precum și din exigențele de a satisface cererea continuă de pregătire și formare profesională în contextul noilor nevoi și tendințe ale firmelor private.

Sub-prioritățile specifice identificate în acest domeniu, care pot conține măsuri de natura ajutorului de stat, se referă la:

- a)** dezvoltarea resurselor umane din educație prin crearea de noi profesii și diversificarea ofertelor de educație, inițială și continuă;
- b)** dezvoltarea unor rute flexibile și personalizate de învățare și carieră prin furnizarea de servicii integrate de informare, orientare și consiliere;
- c)** facilitarea inserției tinerilor pe piața muncii prin promovarea parteneriatului în educație și ocupare, precum și dezvoltarea programelor de tranziție de la școală la locul de muncă;
- d)** creșterea nivelului de educație și formare profesională a capitalului uman prin oferirea de programe specifice de formare profesională continuă, care să furnizeze competențele și abilitățile cerute pe piața muncii, inclusiv pentru persoane care întâmpină dificultăți de integrare/reintegrare pe piața muncii (tineri, femei, șomeri de lungă durată, lucrători cu nivel redus de calificare, persoane în vârstă aflate în căutarea unui loc de muncă etc.);
- e)** dezvoltarea unei piețe a muncii moderne și flexibile care să permită creșterea șanselor de ocupare/integrare durabilă pe piața muncii;
- f)** promovarea spiritului și culturii antreprenoriale;
- g)** creșterea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor;
- h)** dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare;
- i)** stimularea inițiativelor partenerilor sociali;
- î)** dezvoltarea economiei sociale;
- j)** îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile la educație și pe piața muncii.

Măsurile de sprijin pot lua forma unor ajutoare de stat în înțelesul art. 87 (1) din Tratatul CE. Pot fi utilizate, în special, ajutoarele de stat care au ca obiectiv instruirea angajaților,

ocuparea forței de muncă, încurajarea investițiilor pentru crearea de noi locuri de muncă, mai ales în cadrul IMM-urilor, precum și cele cu obiectiv regional.

Majoritatea schemelor de ajutor vor putea fi încadrate în categoriile exceptate de la obligația notificării, care au aplicabilitate după data aderării.

3.1.1.5. Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol

Obiectivul general al strategiei pentru agricultură, dezvoltare rurală și pescuit îl reprezintă dezvoltarea unei agriculturi competitive bazată pe cunoaștere și inițiativă privată, capabilă de o evoluție uniformă pe termen lung, care să asigure un standard de viață decent, premisele realizării coeziunii economice și sociale, la nivel național, regional și local, precum și protejarea patrimoniului natural, cultural și istoric al zonelor rurale din România.

Sprijinul financiar public acordat în acest sector se supune regulilor specifice instituite prin Politica Agricolă Comună, revizuită.

Tipurile de ajutor de stat care se pot acorda, în afară de cele specifice, sunt ajutorul pentru ocuparea forței de muncă, ajutorul pentru protecția mediului și pentru promovarea culturii.

3.1.1.6. Diminuarea disparității lor de dezvoltare între regiunile țării

Scopul acestei priorități strategice de dezvoltare îl constituie stoparea adâncirii disparităților între regiunile țării până la finele perioadei 2007-2013, prin crearea condițiilor pentru stimularea creșterii mai accelerate a regiunilor rămase în urmă, precum și reducerea decalajelor de dezvoltare față de regiunile dezvoltate ale Uniunii Europene.

Această prioritate este complementară celorlalte priorități ale PND, atât prin domeniile de intervenție, cât și prin abordarea strict teritorial-regională. Proiectele prin care se va implementa această prioritate vor contribui la îmbunătățirea performanțelor economice ale regiunilor și la creșterea gradului de participare a acestora la dezvoltarea de ansamblu a țării. Ea se va concretiza în:

- a) sprijinirea mediului de afaceri regional și local;
- b) valorificarea potențialului turistic și cultural;
- c) extinderea și modernizarea infrastructurii regionale/locale de transport, mediu, educație, sănătate;
- d) stimularea dezvoltării centrelor urbane cu potențial de creștere economică, în special prin investiții "greenfield";
- e) extinderea și modernizarea infrastructurii regionale/locale de transport, mediu, educație, siguranță publică și de sănătate.

Dezvoltarea regiunilor României în ansamblu va contribui la realizarea obiectivului global al PND, respectiv diminuarea disparităților de dezvoltare între România și media Statelor Membre ale Uniunii Europene, prin mobilizarea resurselor neutilizate ale regiunilor rămase

în urmă. Acest deziderat se va realiza prin implementarea unor proiecte care răspund nevoilor și oportunităților fiecărei regiuni, iar în cadrul acestora, diferitelor zone.

Strategia Regională va fi implementată în perioada de programare 2007-2013 prin Programul Operațional Regional, finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională și din bugetul de stat.

Ajutorul de stat regional reprezintă, prin sprijinul acordat economiilor regionale și locale, aflate în dificultate, un instrument important în implementarea politicilor regionale de dezvoltare.

Volumul ajutoarelor care se vor repartiza în regiuni va fi diferit, regiunile cele mai sărace beneficiind de cea mai mare valoare a ajutorului de stat, la fel ca și județele mai slab dezvoltate din regiunile mai prospere. Se vor aloca fonduri acelor domenii de intervenție, măsuri și proiecte care au o influență directă și importantă asupra dezvoltării regionale și locale, putând contribui la creșterea generală a competitivității regiunilor.

Alocarea resurselor pe regiuni și priorități de dezvoltare se va baza pe criterii obiective și transparente, cum sunt: numărul locuitorilor, veniturile medii, rata șomajului, nivelul dotărilor de infrastructură.

3.1.2. Priorități care se sprijină pe instrumente financiare de natura ajutorului de stat acordate din surse de stat

Prioritățile identificate și măsurile de punere în practică sunt axate pe domeniile unde se consideră absolut necesară intervenția statului prin sprijin financiar care poate fi de natura ajutorului de stat.

Există o serie de priorități care urmează a fi sprijinite din surse de stat, prezentând o importanță deosebită pentru asigurarea coeziunii economice și sociale. Domeniile identificate au nevoie de sprijin public, deoarece necesita un volum mare de investiții și, în general, nu sunt atractive pentru investițiile din mediul privat: serviciile de interes economic general, cercetarea, restructurarea unor sectoare sensibile (caracterizate prin supracapacități de producție), salvarea și restructurarea unor întreprinderi care pot fi viabilizate etc.

Obiectivele vizate în cadrul acestei priorități se referă, în principal, la:

- a) reabilitarea ecologică a zonelor industriale inactive;
- b) restructurarea sectorului energiei termice;
- c) promovarea locurilor de muncă și a coeziunii sociale, în principal, în zonele afectate major de restructurarea unor sectoare industriale;
- d) susținerea cercetării și dezvoltării, prin încurajarea investițiilor pentru realizarea transferului tehnologic și de cercetare/dezvoltare;
- e) stimularea industriei de tehnologia informației pentru IMM-uri;

f) realizarea de tehnologii/produse noi cu valoare adăugată mare și transferul acestora în industrie;

g) realizarea de investiții de utilitate publică (stații de epurare, depozite de deșeuri, închiderea/reabilitarea unor zone afectate de depozitarea necontrolată a deșeurilor etc.);

h) realizarea parcurilor de "software" și stimularea accesului la "broadband";

i) înființarea de clustere în domeniul tehnologiei informației prin sprijinirea unor proiecte mari de investiții;

î) structurarea și consolidarea unei arii românești a cercetării care să răspundă cerințelor de exigență și compatibilitate cu aria europeană a cercetării (ERA);

j) stimularea și susținerea efortului de inovare și de absorbție a inovării la nivelul operatorilor economici, prin crearea unui mediu favorabil dezvoltării entităților din infrastructura de inovare și transfer tehnologic;

k) sprijinirea Programul Național pentru Cercetare-Dezvoltare, a Programului Inovare 2 și a Programului Dezvoltarea Infrastructurii de Inovare și Transfer Tehnologic - INFRATECH, astfel încât entitățile de inovare și transfer tehnologic existente, precum și cele care se vor constitui, să fie capabile să asigure servicii tehnologice performante operatorilor economici și, în special, IMM-urilor;

l) dezvoltarea infrastructurii și interconectărilor în sectorul energetic;

m) reabilitarea sistemului de transport prin conducte a produselor petroliere;

n) promovarea eficienței energetice în sectorul rezidențial, industrie, construcții, transporturi, a resurselor regenerabile de energie și a biocarburanților (valorificarea deșeurilor);

o) realizarea de produse/servicii a căror utilizare/furnizare conduce la eficientizarea consumului de energie, valorificarea potențialului de resurse regenerabile de energie, diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră;

p) dezvoltarea de proiecte pentru termocentrale, care funcționează pe bază de combustibili fosili, precum și pentru alte tehnologii și produse "curate";

q) promovarea principiilor prevenirii, reducerii, valorificării materiale și valorificării energetice a deșeurilor;

r) dezvoltarea infrastructurii de valorificare a deșeurilor;

s) dezvoltarea de tehnologii pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și cu efect de acidifiant;

ș) promovarea principiului substituției utilizării substanțelor periculoase în produse;

- t) restructurarea sectorului carbonifer, conform Regulamentului CE nr. 1407/2002²;
- ț) dezvoltarea capacității competitive a IMM-urilor, prin măsuri de susținere a investițiilor efectuate de comercianții cu amănuntul și comercianții cu ridicata;
- u) îmbunătățirea competitivității și participarea la comerțul internațional (în special prin promovarea meșteșugurilor și artizanatului);
- v) promovarea culturii antreprenoriale și întărirea performanțelor manageriale prin programul TINCOOP, programul TIMM;
- w) susținerea informării și educării comercianților (schema de transfer a afacerilor);
- x) dezvoltarea serviciilor de interes economic general (cunoscute și sub alte denumiri: serviciu public, serviciu universal etc.).

Aceste priorități corespund obiectivelor majore care sunt elaborate la nivelul Uniunii Europene, toate aducând un aport semnificativ la eliminarea disparităților de dezvoltare între regiunile României și cele europene, promovarea cercetării și inovării, susținerea IMM-urilor etc.

Sprijinul financiar de natura ajutorului de stat se va acorda prin respectarea prevalenței regulilor de ajutor de stat asupra altor reglementări. Punerea în practică a măsurilor necesare vizează toată gama de tipuri de ajutor de stat, dar, mai ales, ajutor regional, ajutor pentru cercetare-dezvoltare, ajutor pentru protecția mediului, ajutor pentru IMM-uri, ajutor pentru ocuparea forței de muncă și ajutor pentru instruirea angajaților.

În cazul serviciilor de interes economic general, trebuie precizat că acestea constituie atât pentru România, cât și pentru Uniunea Europeană o prioritate în atingerea obiectivului de eliminare a disparităților de dezvoltare a diverselor regiuni și de realizare a coeziunii sociale, fără a minimaliza rolul celorlalte obiective.

Oferirea acestor servicii în cantitățile necesare și la calitatea cerută de actualele tehnologii reprezintă liantul pentru îmbinarea bunăstării sociale cu dezvoltarea afacerilor în orice zonă din Uniunea Europeană.

Investițiile pentru dezvoltarea sau modernizarea infrastructurilor asociate pot fi sprijinite prin ajutoare de stat de tipul celui regional, protecția mediului, cercetare-dezvoltare.

În domeniul culturii, prin acordarea de sprijin financiar se urmărește asigurarea diversității culturale, păstrarea și afirmarea identității culturale și stimularea creației artistice.

În eventualitatea deschiderii anumitor piețe, sprijinul de natura ajutorului de stat se va acorda pe baza respectării procedurilor și reglementărilor aplicabile în acest domeniu.

Ajutoarele de stat având ca sursă Fondul Cinematografic, constituit din taxe parafiscale și Fondul Cultural Național constituit din venituri proprii, taxe parafiscale, cât și din subvenții de la bugetul de stat vor fi acordate în sistem transparent și echitabil.

² Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1407/2002, din 23 iulie 2002 privind ajutorul de stat în sectorul cărbunelui.

3.1.3. Priorități legate de procesul de privatizare

Finalizarea procesului de privatizare într-un orizont de timp cât mai apropiat constituie o măsură importantă în ceea ce privește consolidarea funcționării piețelor și reorientarea sprijinului financiar public către alte obiective de interes național.

Prioritățile principale ale perioadei imediat următoare sunt:

- a)** amendarea legislației în domeniu, astfel încât privatizările să se realizeze de o manieră deschisă, nediscriminatorie, în condiții de maximă transparență;
- b)** accelerarea programului de privatizare, astfel încât cea mai mare parte a portofoliului să fie privatizată până în decembrie 2007³;
- c)** continuarea activității de executare silită, în vederea recuperării la un nivel cât mai bun a creanțelor bugetare etc.

Pentru finalizarea privatizării se au în vedere următoarele măsuri:

- 1)** stabilirea sectoarelor de activitate competitive în care se impun măsuri deosebite din partea statului;
- 2)** realizarea procesului de privatizare a societăților comerciale mari, în două etape:
 - a)** restructurarea ante-privatizare în perioada de administrare specială, dacă este cazul;
 - b)** privatizarea prin metode transparente, competitive, necondiționate și deschise.
- 3)** sprijinirea viabilității societăților comerciale mici și mijlocii;
- 4)** sprijinirea zonelor monoindustriale;
- 5)** menținerea locurilor de muncă și, eventual, crearea altora noi;
- 6)** dezvoltarea de noi investiții pentru crearea locurilor de muncă;
- 7)** sprijinirea programelor de reînnoire a proceselor tehnologice, de implementare a rezultatelor cercetării-dezvoltării și de îmbunătățire a calității produselor.

Pentru aceste măsuri pot fi utilizate scheme de ajutor de stat, compatibile cu regulile comunitare și/sau procese de privatizare transparente, care să nu includă măsuri de natura ajutorului de stat. În funcție de situația societății comerciale și de indicatorii specifici regiunii în care aceasta își desfășoară activitatea, pot fi luate măsuri de sprijin individual, compatibile cu regulile comunitare".

În situația în care întreprinderile nu mai pot fi privatizate, fiind neatractive pentru investitori, se vor aplica procedurile prevăzute de legislația în vigoare privind lichidarea societăților

³ Cazurile de privatizare aflate în derulare vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2006.

comerciale, însoțite de măsurile corespunzătoare de protecție socială și de protecție a mediului.

3.2. Măsuri în domeniul ajutorului de stat

3.2.1. Guvernul are în vedere promovarea unor scheme de ajutor de stat pe baze multianuale, elaborate de instituțiile notificatoare atât până la momentul aderării, cât și după această dată.

Până la data aderării, schemele urmează să fie autorizate de Consiliul Concurenței folosind mecanismul de preconsultare sau mecanismul interimar stabilit prin Tratatul de Aderare, în funcție de decizia ce va fi adoptată la nivel european pentru perioada următoare.

După data aderării, aplicarea efectivă a măsurilor de sprijin financiar de natura ajutorului de stat se va realiza prin elaborarea și notificarea schemelor de ajutor de stat sau a ajutoarelor individuale de către furnizorii sau inițiatorii de ajutor, cu sprijinul Consiliului Concurenței, în vederea autorizării ajutoarelor de către Comisia Europeană (cu excepția celor "de minimis" și a categoriilor exceptate de la obligația notificării).

Furnizorii de ajutor de stat, cu sprijinul Consiliului Concurenței, vor identifica tipurile de ajutoare de stat potrivite pentru fiecare măsură de sprijin și vor elabora, în special, proiecte de scheme de ajutor de stat adaptate priorităților prevăzute în acest document.

Actele normative care vor constitui baza legală pentru acordarea ajutoarelor vor intra în vigoare după obținerea autorizării, pentru a include și eventualele condiții stipulate în decizia de autorizare, respectându-se astfel principiul notificării ex-ante.

Modalitățile de acordare a măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat vor fi selectate în funcție de specificul obiectivului și proiectului finanțat, cum ar fi: subvenții, anularea de datorii sau preluarea pierderilor; exceptări, reduceri sau amânări de la plata taxelor și impozitelor, renunțarea la obținerea unor venituri normale de pe urma fondurilor publice, inclusiv acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale, garanții acordate de stat, de alte autorități publice centrale sau locale ori de alte organisme care administrează surse ale statului sau ale colectivităților locale, în condiții preferențiale, participarea cu capital a statului, a autorităților publice centrale sau locale ori a altor organisme care administrează surse ale statului sau ale colectivităților locale, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent, reduceri de preț la bunurile furnizate și la serviciile prestate de către autorități publice centrale sau locale ori de către alte organisme care administrează surse ale statului sau ale colectivităților locale, inclusiv vânzarea unor terenuri și/sau clădiri aparținând domeniului privat al statului sau autorităților publice locale sub prețul pieței.

Se va pune un accent deosebit pe acordarea de garanții din partea statului pentru împrumuturi interne sau externe, împrumuturi interne sau externe cu dobândă subvenționată, precum și pe alocarea de subvenții.

Modalitatea de acordare de ajutor prin înlesniri la plata obligațiilor fiscale va fi utilizată conform practicii comunitare: în conformitate cu Codul de conduită pentru impozitarea afacerilor, la nivelul Uniunii Europene nu mai pot fi incluse în această categorie facilitățile fiscale aferente taxei pe valoarea adăugată.

De asemenea, facilitățile la plata taxelor vamale nu vor mai avea obiect după data aderării, întrucât se va aplica direct tariful vamal comunitar.

Începând cu anul 2006 vor fi puse în practică măsuri și acțiuni concrete pentru atingerea obiectivelor stabilite prin Politica în domeniul ajutorului de stat.

3.2.2. Prioritățile stabilite vor fi susținute prin măsuri de ajutor de stat compatibile cu legislația românească și comunitară, respectiv măsuri care se încadrează în⁴:

a) ajutorul regional, vizând, în principal, investițiile și crearea de locuri de muncă pentru asigurarea dezvoltării anumitor regiuni sau reducerea/eliminarea disparităților de dezvoltare existente în cadrul unei regiuni.

Investițiile pot fi direcționale spre: crearea sau extinderea unei întreprinderi, diversificarea producției, prin fabricarea de produse noi în cadrul unei întreprinderi existente, realizarea unei schimbări fundamentale a procesului global de producție de către o întreprindere existentă etc.

Conform unui proiect de Regulament al Comisiei Europene, de la 01.01.2007, ajutorul de stat regional pentru investiții care îmbracă forma unor scheme și dacă respectă condițiile stabilite, va fi exceptat de la obligația notificării și autorizării prealabile de către Comisia Europeană.

b) ajutorul pentru IMM-uri, care încurajează investițiile destinate dezvoltării IMM-urilor, ele reprezentând un factor de stabilitate socială și de creștere economică.

Deoarece dezvoltarea acestei categorii de întreprinderi este limitată, adeseori, de imperfecțiunile pieței, caracterizate prin resursele limitate, accesul dificil la capital sau credit, accesul redus la informații etc., se are în vedere încurajarea investițiilor prin diferite modalități, cum ar fi: alocații nerambursabile (acoperirea unei părți a costurilor de funcționare în primii ani de la înființare, furnizarea de servicii de consultanță specializate pentru dezvoltarea afacerii la tarife subvenționate etc.), capital de risc etc.

Acest tip de ajutor de stat este exceptat de la obligația notificării și autorizării prealabile de către Comisia Europeană, dacă este acordat cu respectarea condițiilor stabilite.

c) ajutorul pentru cercetare-dezvoltare. Având în vedere importanța cercetării și a dezvoltării pentru relansare și creștere economică, precum și pentru crearea de noi locuri de muncă, acordarea de ajutoare încurajează susținerea acestor activități prin investiții concretizate în achiziționarea de instrumente, echipamente, terenuri, incinte necesare desfășurării acestor activități, angajarea de personal specializat, susținerea costurilor aferente serviciilor de consultanță în domeniu etc.

Acest tip de ajutor de stat este exceptat de la obligația notificării și autorizării prealabile de către Comisia Europeană, dacă este acordat IMM-urilor cu respectarea condițiilor stabilite.

⁴ Politica comunitară și tipurile de ajutoare de stat în vigoare în Uniunea Europeană la data aprobării acestui document, sunt prezentate în Anexă, pentru informarea tuturor celor interesați în materia ajutorului de stat. Pentru ajutorul de stat regional sunt prezentate reglementările comunitare care vor intra în vigoare la data de 01.01.2007.

d) ajutorul pentru protecția mediului: acest tip de ajutor susține, în primul rând, investițiile destinate îmbunătățirii standardelor de mediu, reparării sau prevenirii prejudiciilor aduse mediului sau resurselor naturale, economisirii de energie, producerii energiei din surse regenerabile și în instalații de producere combinată a energiei electrice și termice etc.

e) ajutorul pentru ocuparea forței de muncă: ajutorul de stat pentru ocuparea forței de muncă poate fi acordat, de regulă, sub formă de scheme, pentru crearea de noi locuri de muncă, pentru angajarea de persoane defavorizate sau cu dizabilități. Prin acest tip de ajutor pot fi susținute investițiile necesare pentru adaptarea locațiilor în care angajatorul își desfășoară activitatea pentru a permite angajarea persoanelor cu dizabilități. Modalitățile de acordare includ, fără a se rezuma la acestea, subvenționarea parțială a costului aferent persoanelor nou angajate, scutirea totală sau parțială, dar în limita unei sume prestabilite, de la plata unor taxe, impozite și/sau contribuții sociale pentru persoanele cu dizabilități nou angajate.

Acest tip de ajutor de stat este exceptat de la obligația notificării și autorizării prealabile de către Comisia Europeană, dacă este acordat cu respectarea condițiilor stabilite.

f) ajutorul pentru instruirea angajaților: se aplică în toate sectoarele de activitate. Instruirea specifică se realizează, în principal, în beneficiul postului actual sau viitor al angajatului. Instruirea generală oferă calificări transferabile pe scară largă către alte întreprinderi sau domenii de activitate. Ajutorul pentru instruire generală creează riscuri mai reduse de distorsionare a concurenței decât ajutorul pentru instruire specifică. Acest tip de ajutor de stat se acordă, de regulă, prin subvenționarea costurilor generate de activitățile de instruire a angajaților.

Acest tip de ajutor de stat este exceptat de la obligația notificării și autorizării prealabile de către Comisia Europeană, dacă este acordat cu respectarea condițiilor stabilite.

g) ajutorul pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate: se acordă, mai ales când este justificat, pentru rațiuni de politică socială sau regională, de necesitatea de a lua în considerare rolul benefic al întreprinderilor mici și mijlocii în economie sau, în mod excepțional, de interesul menținerii unei structuri de piață concurențiale, atunci când dispariția unor întreprinderi ar putea determina o situație de monopol sau de oligopol îngust.

h) ajutorul de stat sub forma capitalului de risc, care urmărește corectarea unor eșecuri ale piețelor financiare în furnizarea de capital, în special, pentru întreprinderile nou înființate sau întreprinderile care acționează în domeniul tehnologiilor de vârf. Acest tip de ajutor de stat prezintă avantajul că nu încurajează dependența întreprinderii față de sprijinul financiar al statului, întrucât fondurile de capital de risc au, prin definiție, un mecanism de retragere a capitalului public, după o perioadă maximă predeterminată.

i) ajutorul de stat pentru compensarea pierderilor nete generate de furnizarea serviciilor de interes economic general, are rolul de a asigura furnizarea unor servicii esențiale, către toți cetățenii, indiferent de localizarea lor geografică, în cantități suficiente și la un preț rezonabil. Intervenția financiară a statului este necesară atunci când piața eșuează în furnizarea anumitor servicii în condițiile precizate mai sus. În situația în care o astfel de finanțare publică reprezintă ajutor de stat⁵, este esențială respectarea principiului proporționalității, respectiv

⁵ Dacă sunt îndeplinite patru condiții cumulative, prezentate pe larg în anexă, compensarea pierderilor generate de furnizarea serviciului de interes economic general nu este considerată ajutor de stat.

limitarea sprijinului financiar al statului la compensarea costurilor nete ale furnizării serviciului de interes economic general.

Conform Deciziei Comisiei Europene din data de 13.07.2005⁶ acest tip de ajutor de stat, acordat cu respectarea condițiilor stabilite, este exceptat de la obligația notificării și autorizării prealabile de către Comisia Europeană.

j) în cazuri adecvate, poate fi utilizat și ajutorul de stat care se află sub pragul "de minimis". Sumele acordate unei întreprinderi prin utilizarea acestui tip de ajutor de stat nu pot depăși 100.000 de euro cumulate pentru o perioadă de 3 ani și nu pot fi destinate subvenționării exportului.

k) ajutoarele de stat sectoriale. Pentru anumite sectoare, considerate "sensibile", există reglementări specifice privind ajutoarele de stat ce pot fi acordate. Aceste sectoare sunt: industria cărbunelui, siderurgia, sectorul fibrelor sintetice, industria autovehiculelor și cea a construcțiilor de nave. De asemenea, există reguli speciale pentru ajutoarele de stat acordate în agricultură, piscicultura și în domeniul transporturilor aeriene și maritime.

Aplicarea acestor măsuri, în corelare cu prioritățile identificate, va fi de natură a asigura transparența necesară în domeniul alocării fondurilor publice și încrederea în politicile guvernamentale.

3.3. Îndeplinirea obiectivelor strategice cuprinse în Programul de Guvernare al României pentru perioada 2005-2008, în PND și în alte programe sectoriale, depinde hotărâtor de sprijinul financiar pe care îl poate acorda statul român (autoritățile publice centrale și locale).

Politica ajutoarelor de stat pune în evidență prioritățile naționale de dezvoltare, vizând, în principal, creșterea competitivității întreprinderilor, îmbunătățirea calității mediului, diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării, în cadrul regiunilor și între acestea și regiunile dezvoltate ale Europei, în legătură directă cu posibilitățile de finanțare ale economiei românești și de atragere a fondurilor post-aderare.

Operatorii economici pot fi stimulați de stat prin acordarea de sprijin financiar, mai ales, în scopul realizării de investiții noi, precum și al modernizării celor existente, în condiții nediscriminatorii din punct de vedere al posibilităților de acces la sursele de finanțare.

În condițiile respectării stricte a legislației în domeniul ajutorului de stat, efectele benefice pot fi considerate că prevalează asupra distorsiunilor produse asupra piețelor. În toate cazurile este necesară respectarea regulilor de acordare a ajutoarelor de stat, cu prioritate față de alte reglementări incidente.

De aceea, Politica în domeniul ajutoarelor de stat oferă transparența și predictibilitatea necesare tuturor participanților la viața economică și socială privind posibilitățile de dezvoltare ale României, precum și o imagine a oportunităților de care pot beneficia investitorii, cetățenii, instituțiile financiare etc.

⁶ Decizia Comisiei Europene din data de 13.07.2005, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 312/29.11.2005.

Guvernul României va adopta, în perioada următoare, un plan de acțiuni concrete pentru implementarea măsurilor convenite prin prezentul document.

Politica în domeniul ajutorului de stat va putea fi revizuită periodic, de regulă la trei ani, în funcție de evoluțiile economice și legislative pe plan intern și european.

În anexa "Contextul european privind ajutorul de stat" este inclusă o prezentare detaliată a politicii comunitare în domeniul ajutorului de stat și, de asemenea, a tipurilor de ajutoare de stat în vigoare în Uniunea Europeană la data de 31.01.2006. În cazul ajutorului regional, documentul prezintă noile reglementări comunitare, ce vor intra în vigoare la data de 01.01.2007.

ANEXA Nr. 1¹: Contextul european privind ajutorul de stat

CAPITOLUL I: Considerații generale

Atingerea obiectivelor diverselor politici economice este însoțită adesea de măsuri de sprijin financiar acordat firmelor de către autorități guvernamentale sau locale. Aceste măsuri de sprijin financiar pot avea efecte de distorsionare a concurenței pe piață, distorsionați greu de cuantificat și evaluat pe termen mediu și lung.

În contextul globalizării piețelor, efectele negative ale unor măsuri de sprijin guvernamental asupra concurenței depășesc granițele naționale, ceea ce afectează comerțul dintre state. Din acest punct de vedere, analiza sprijinului financiar acordat firmelor de către stat a făcut obiectul multor analize la nivelul unor organizații internaționale, cum sunt Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și Organizația Mondială a Comerțului (OMC). Aceste analize au evidențiat faptul că autoritățile pot interveni pe piață în trei modalități principale: prin interacțiuni de natură financiară (transferuri financiare către anumite întreprinderi, investiții, împrumuturi, achiziții, vânzări și sarcini fiscale), prin reglementări (politica de reglementare) și prin furnizarea directă de bunuri și servicii (infrastructură și alte bunuri publice).

Dintre aceste forme de intervenție a statului, politica de reglementare și politicile privind furnizarea de bunuri publice pot spori gradul general de bunăstare, cu condiția ca acestea să nu conducă la un tratament discriminatoriu pentru operatorii economici.

La rândul ei, asistența financiară acordată firmelor ar putea avea ca efect sporirea gradului general de bunăstare, dar în același timp ar putea distorsiona concurența, reducând, prin urmare, gradul general de bunăstare. În cazurile în care obiectivul asistenței financiare conduce la distorsionarea concurenței (cum este, de exemplu, cazul subvențiilor pentru export) sau atunci când această asistență este acordată firmelor mai puțin eficiente din punct de vedere economic sau care produc bunuri de calitate redusă (sprijinul acordat întreprinderilor aflate în declin economic), acordarea asistenței financiare atrage după sine reducerea gradului general al bunăstării.

De asemenea, asistența financiară din partea statului poate determina întreprinderile beneficiare să practice strategia prețurilor de ruinare sau, în cazul unui sector economic cu efecte de rețea, să câștige o poziție avantajoasă încă din stadiile incipiente de dezvoltare, asigurându-și, astfel, premisele creșterii, pe termen lung, a puterii de piață.

De aceea, controlul ajutorului de stat trebuie să fie circumscris unui sistem complex de control privind calitatea intervenției statului în economie. Se recurge, în acest scop, la procesul de analiză a reglementărilor, care urmărește dacă fiecare intervenție are un scop bine definit și dacă au fost luate în calcul toate modalitățile posibile de îndeplinire a respectivului scop, alternative ce trebuie evaluate corespunzător din punct de vedere al costurilor și beneficiilor.

Implementarea acestor sisteme de control trebuie să aibă în vedere piața geografică afectată și, în consecință, nivelul autorităților statului implicate. În cazul în care piața afectată este locală, controlul ar trebui realizat de către autorități municipale sau regionale. Dacă piața afectată este globală (de exemplu piața construcțiilor navale sau agricultura), controlul ar

trebui realizat de autorități naționale, care pot conveni cele mai eficiente forme de control prin negocieri în cadrul organizațiilor internaționale.

La nivelul Uniunii Europene, controlul ajutorului acordat de stat revine unui organism suprastatal, Comisia Europeană, căreia i-au fost conferite atribuții prin care acesta devine eficient.

CAPITOLUL II: Ajutorul de stat în Uniunea Europeană

2.

2.1. Cadrul general al politicii în domeniul ajutorului de stat

Tratatul privind instituirea Comunității Europene (denumit în continuare Tratatul), încă de la semnarea sa în 1957, impune Statelor Membre și Comunității ca, în realizarea obiectivelor de politică economică să se conformeze principiului unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă.

De aceea, orice acte sau fapte care au ca scop sau care conduc la distorsionarea liberei concurențe, putând avea ca rezultat funcționarea necorespunzătoare a pieței unice, crearea de dezechilibre sau de discontinuități în raporturile intracomunitare, ceea ce se întâmplă și în cazul acordării de ajutoare de stat, sunt interzise.

2.1.1. În practica europeană, pentru a califica o măsură de sprijin ca reprezentând ajutor de stat, trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) să fie acordată de către autorități publice din resurse ale statului;

Numai avantajele acordate de autorități publice (stat, autorități județene sau locale), direct sau prin intermediul altor organisme publice sau private, reprezintă ajutoare de stat. Esențială este sursa ajutorului, care trebuie să fie reprezentată de resurse care sunt la dispoziția autorităților publice.

b) să fie selectivă;

Aceasta presupune ca măsurile de sprijin financiar să favorizeze anumiți operatori economici, zone sau activități. Această cerință distinge ajutoarele de stat de măsurile generale de politică economică (ca de exemplu regimul taxelor și al impozitelor), de care beneficiază toate întreprinderile dintr-un anumit stat.

c) să asigure un avantaj operatorilor economici;

Ajutorul de stat înseamnă întotdeauna favorizarea unei întreprinderi, unei zone sau unui sector de activitate.

d) să distorsioneze sau să amenințe să distorsioneze concurența sau comerțul între Statele Membre ale Uniunii Europene.

2.1.2. Potrivit art. 87 alin. (1) din Tratat, măsurile de ajutor de stat care corespund criteriilor menționate mai sus, sunt, în principiu, incompatibile cu Piața comună. Interzicerea acordării ajutoarelor de stat nu este, însă, nici absolută, nici necondiționată.

Art. 87 alin. (2) și art. 87 alin. (3) din Tratat precizează cazurile în care ajutorul de stat poate fi acceptat. Existența acestor excepții justifică, de asemenea, autorizarea măsurilor de ajutor de stat de către Comisia Europeană, după cum este prevăzut în art. 88 al Tratatului. Acest din urmă articol precizează că Statele Membre trebuie să notifice Comisiei Europene orice intenție de acordare de ajutor de stat înainte de punerea în aplicare a acesteia. Se atribuie, astfel, Comisiei Europene puterea să decidă dacă măsura propusă reprezintă sau nu ajutor de stat și, acolo unde este cazul, să impună anumite condiții pentru acordarea ajutorului de stat.

În aplicarea dispozițiilor din Tratat, Comisia Europeană a adoptat reglementări specifice, în funcție de scopul ajutorului, dimensiunea întreprinderii, sectorul în care se aplică etc.

Astfel, potrivit art. 87 lit. (2) din Tratat, sunt compatibile cu Piața comună:

- a)** ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali, cu condiția ca acestea să fie acordate fără discriminare în funcție de originea produselor;
- b)** ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare;

2.1.3. Potrivit art. 87 lit. (3) din Tratat, pot fi considerate compatibile cu Piața comună:

- a)** ajutorul de stat care promovează dezvoltarea zonelor în care standardul de viață este anormal de scăzut sau în care există probleme serioase privind ocuparea forței de muncă;
- b)** ajutorul de stat destinat să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun sau să remedieze perturbări grave ale economiei unui Stat Membru;
- c)** ajutorul menit să favorizeze dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor regiuni economice, atunci când un astfel de ajutor nu afectează comerțul într-o manieră contrară interesului comun;
- d)** ajutoarele destinate să promoveze cultura și conservarea patrimoniului, în cazul în care acestea nu aduc modificări în ceea ce privește condițiile de realizare a schimburilor comerciale și ale concurenței în Comunitatea Europeană într-o manieră care să contravină interesului comun;
- e)** alte categorii de ajutoare stabilite prin decizie a Consiliului, care hotărăște cu majoritate calificată la propunerea Comisiei Europene.

Rezultă că politica în domeniul concurenței și ajutorului de stat prevalează asupra celorlalte domenii, deoarece funcționarea pieței unice este unul dintre obiectivele esențiale ale politicilor comunitare, care au stat la baza Tratatului.

În calitate de Stat Membru al Uniunii Europene, România va putea acorda ajutoare de stat cu respectarea regulilor comunitare.

2.2. Strategia europeană în domeniul ajutorului de stat

În cadrul Reuniunii la nivel înalt a șefilor de stat și de guvern de la Lisabona din martie 2000, Uniunea Europeană și-a stabilit, ca obiectiv strategic, să devină, în perspectiva anului 2010, cea mai dinamică și mai competitivă economie din lume, bazată pe cunoaștere și capabilă să susțină creșterea economică durabilă și locuri de muncă mai multe și mai bine plătite, asigurând un grad mai mare de coeziune socială.

Consiliul European din martie 2005 a solicitat Statelor Membre să acționeze, ca parte a unei politici de concurență active, pentru reducerea nivelului general al ajutoarelor de stat, astfel încât acesta să se situeze la mai puțin de 1% din PIB, fără a se devia de la scopul acestora, care constă, în principal, în corectarea eșecurilor pieței.

S-a stabilit că este necesară o redirectionare a ajutoarelor de stat către anumite obiective orizontale, cum ar fi cercetarea, inovarea și optimizarea capitalului uman. În cadrul acestor obiective, IMM-urile trebuie să joace un rol determinant în asigurarea dezvoltării și creării de locuri de muncă.

De asemenea, ajutorul de stat regional trebuie să genereze creșterea volumului de investiții și să asigure reducerea disparităților între regiunile Uniunii Europene, conform obiectivelor stabilite la Lisabona.

Sinergia și complementaritatea între programele comunitare și programele de reformă ale Statelor Membre sunt foarte importante pentru succesul relansării Strategiei de la Lisabona.

Implementarea Strategiei de la Lisabona urmărește creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și de întărire a coeziunii regionale în cadrul Uniunii Europene. Aceasta se va realiza prin îmbunătățirea mecanismelor existente, precum și prin introducerea unei noi metode, deschise, de coordonare la toate nivelurile pentru a se asigura o direcționare strategică coerentă și o monitorizare efectivă a progreselor înregistrate. Astfel, se urmărește:

- a)** o mai bună informare la nivel european;
- b)** constituirea unei zone europene privind cercetarea și inovarea;
- c)** crearea unui mediu prielnic pentru înființarea și dezvoltarea afacerilor inovatoare, în special cele realizate de IMM-uri;
- d)** reforme economice care să conducă la o Piață internă complet operațională;
- e)** integrarea și eficientizarea piețelor financiare;
- f)** coordonarea politicilor macro-economice: consolidarea fiscală, creșterea sustenabilității finanțelor publice;
- g)** alocarea de resurse adecvate pentru educația permanentă într-o societate bazată pe cunoaștere;
- h)** locuri de muncă mai multe și mai bine plătite: dezvoltarea unei politici active de ocupare a forței de muncă;

i) modernizarea sistemului de protecție socială;

j) sprijinirea incluziunii sociale;

k) mobilizarea resurselor necesare;

l) aplicarea efectivă, de către Statele Membre, a legislației deja adoptate la nivelul Uniunii Europene.

Ajutorul de stat trebuie să fie evaluat pentru a fi identificate și reduse cele mai distorsionante tipuri de ajutoare de stat (de exemplu ajutorul de stat pentru salvare și restructurare). Este important de menționat că monitorizarea și controlul fondurilor alocate ca ajutor sunt componente esențiale ale politicilor de ajutor de stat ale Statelor Membre și a politicii comunitare de ajutor de stat.

Modernizarea, simplificarea și clarificarea regulilor privind ajutorul de stat, pentru a le face mai eficiente, va însemna elaborarea de metode pentru accelerarea procedurilor și întărirea controlului "ex-post". Controlul și monitorizarea ajutorului de stat se va realiza atât la nivel comunitar, dar și la nivelul fiecărui Stat Membru.

Este esențial să se dezvolte metodologii de analiza a impactului ajutorului de stat asupra piețelor, concurenței, competitivității, resurselor umane și obiectivelor de coeziune, ca și asupra comerțului intra-comunitar și să se valorifice schimbul de experiență între Statele Membre în ceea ce privește efortul de reducere și reorientare a ajutorului de stat.

2.3. Planul de acțiune în domeniul ajutorului de stat 2005-2009

În luna iunie 2005, Comisia Europeană a publicat, pentru consultare publică, Planul de acțiune în domeniul ajutorului de stat 2005-2009 (în continuare Planul de acțiune). Documentul conține principiile unei reforme în domeniul ajutorului de stat, care urmează a se desfășura în următorii ani.

Acesta conține, în principal, modalitățile prin care Comisia Europeană intenționează să folosească prevederile Tratatului pentru a încuraja statele membre să contribuie la succesul Strategiei de la Lisabona. El va fi utilizat, în special, pentru îmbunătățirea competitivității industriei europene, asigurarea coeziunii economice și sociale și îmbunătățirea serviciilor publice.

De asemenea, Comisia Europeană își propune să simplifice și să reformeze regulile aplicabile în domeniul ajutorului de stat în vederea eficientizării procesului de notificare și de decizie.

Pentru a face față noilor provocări este necesară modificarea atât în fond, cât și procedurală a regulilor privind ajutorul de stat.

Scopul Planului de acțiune constă în prezentarea unui pachet de reforme clare și coerente, care se bazează pe următoarele coordonate:

a) ajutor de stat mai puțin și mai bine direcționat;

b) o abordare economică rafinată;

c) proceduri mai eficiente, o mai bună punere în aplicare, previzibilitate și transparență accentuate;

d) responsabilitate partajată între Comisia Europeană și Statele Membre.

Documentul comunitar subliniază că dezvoltarea economică viitoare a Europei depinde de abilitatea sa de a crea și de a promova sectoare care să funcționeze pe baza cercetării și inovării, capabile să concureze la nivel mondial.

De aceea, Comisia Europeană a lansat deja în 2005 o consultare cu privire la ajutorul de stat pentru inovare. Cadrul legal privind ajutorul de stat pentru cercetare și dezvoltare va fi modificat în 2006, pentru a veni în sprijinul obiectivelor stabilite la Lisabona. Scopul acestei revizuirii este să se țină seama mai bine de prioritățile politicii de cercetare și dezvoltare a comunității cum ar fi: promovarea cooperării transfrontaliere în domeniul cercetării, a parteneriatelor public-privat (PPP) în domeniul cercetării, a diseminării rezultatelor cercetării și a proiectelor importante de cercetare de interes comun european.

De asemenea, se dorește folosirea ajutorului de stat pentru încurajarea investițiilor în capitalul uman. Comisia Europeană intenționează să simplifice și să consolideze reglementările privind ajutorul de stat pentru instruirea și ocuparea forței de muncă în cadrul unui regulament general privind exceptările pe categorii.

Comisia Europeană a subliniat importanța notificării "ex-ante" a ajutoarelor de stat. Este esențial ca statele membre să nu mai acorde nici un ajutor de stat înainte de autorizarea acestuia de către Comisia Europeană.

Pe viitor, Comisia Europeană se va concentra pe cazurile cu adevărat relevante. Pentru ajutoarele care distorsionează în mai mică măsură concurența se intenționează lărgirea ariei de aplicare a exceptărilor pe categorii. De asemenea, pragul ajutorului "de minimis" ar putea fi modificat în sensul creșterii acestuia de la 100.000 euro/3 ani, cât este în prezent, la 150.000 euro/3 ani.

Politica în domeniul ajutorului de stat poate contribui substanțial și la reducerea disparităților între regiunile europene, în vederea realizării creșterii economice și a creării de locuri de muncă. De aceea, Comisia Europeană a elaborat deja Liniile Directoare privind ajutorul de stat regional pentru perioada 2007-2013.

În același timp, se urmărește găsirea celor mai bune modalități pentru încurajarea dezvoltării durabile, urmărindu-se garantarea unei internalizări complete a costurilor, încurajarea eco-inovației și creșterea productivității prin eco-eficiență.

Având în vedere faptul că furnizarea serviciilor economice de interes general de o manieră eficientă și la o calitate ridicată constituie un element fundamental al bunăstării sociale europene, Comisia Europeană își propune, în acest domeniu, să consolideze interpretarea textelor legale, luând în considerare și evoluțiile jurisprudențiale recente.

Planul de acțiune se dorește a constitui baza de pornire pentru punerea în practică a reformelor privind ajutorul de stat, având ca punct de plecare viziunea globală privind politica în domeniul ajutorului de stat stabilită în cadrul Consiliului de la Lisabona din anul 2000.

Planul de acțiune presupune zece priorități: analiza piețelor interne, comerț liber, regulamente îmbunătățite conform noilor condiții de pe piață, îmbunătățirea infrastructurii europene, investiții în cercetare-dezvoltare, inovație, crearea unei puternice baze pentru industrie, locuri de muncă mai multe și mai bine plătite, adaptabilitatea forței de muncă și, nu în ultimul rând, aptitudini și o educație mai bună la nivel comunitar.

Timpul pentru a pune în practică întreaga strategie stabilită în cadrul agendei de lucru este scurt: la sfârșitul anului 2006 majoritatea noilor reguli trebuie să fie în vigoare și puse în practică de Comisia Europeană și de Statele Membre.

În concluzie, ajutorul de stat este necesar atunci când acțiunile forțelor implicate pe piață produc efecte negative cu caracter social sau creează inegalități regionale, acordarea acestuia fiind necesară pentru o mai bună funcționare a pieței.

2.4. Criteriile care stau la baza evaluării ajutoarelor de stat

În vederea eficientizării acordării de ajutoare de stat, Comisia Europeană a dezvoltat o serie de criterii de evaluare, care să conducă la protejarea interesului comunitar.

2.4.1. Corectarea eșecurilor pieței

Un eșec al pieței se produce atunci când piața nu generează singură un rezultat eficient din punct de vedere economic și social.

Un astfel de eșec poate fi determinat de:

a) externalități: există acolo unde actorii de pe piață nu iau în considerare toate consecințele propriilor acțiuni ori ale altora în cadrul societății. Jucătorii de pe piață nu plătesc pentru întregul cost social al propriilor acțiuni (externalități negative) cum ar fi în cazul poluării generate de activități industriale. Operatorii economici pot fi incapabili să absoarbă tot profitul generat de propriile acțiuni (externalități pozitive), cum ar fi cele în domeniul cercetării și inovației.

b) bunuri publice: bunuri care sunt profitabile pentru societate și de la utilizarea cărora nu poate fi exclus nimeni, dar care nu sunt, în mod normal, determinate de piață; poate fi cazul apărării naționale sau anumite cazuri legate de domeniul radiodifuziunii publice etc.;

c) informații imperfecte: acestea pot fi legate de costuri de tranzacționare, costuri de agenție care sunt în corelare cu rezultatele ineficiente ale pieței;

d) probleme de coordonare: piața poate să nu funcționeze eficient atunci când se manifestă probleme de coordonare între actorii care activează pe aceasta;

e) puterea pieței: alt motiv care poate face ca piața să nu conducă la rezultate eficiente este existența "puterii de piață", respectiv a monopolului.

În cadrul procesului de autorizare a măsurilor de ajutor de stat Comisia Europeană va urmări să se asigure că Statele Membre au luat în calcul și celelalte instrumente de politică economică cu caracter general.

2.4.2. Efectul stimulator

Al doilea criteriu important pentru evaluarea și autorizarea unui ajutor de stat, conform Strategiei de la Lisabona, este caracterul eficient al ajutorului de stat, astfel încât folosirea acestuia să conducă la rezultatele scontate.

Ajutorul de stat poate schimba comportamentul beneficiarului, conducând la corectarea eșecurilor pieței și la obținerea unui venit mai mare pentru acesta. Acest ajutor urmărește compensarea costurilor aferente riscului care induce un eșec al pieței și, astfel, să se obțină un plus de valoare aferentă investiției.

2.4.3. Proportionalitatea

Proportionalitatea înseamnă dimensionarea corectă a cuantumului ajutorului necesar pentru atingerea efectului scontat și direcționarea acestuia spre rezolvarea problemelor cu care se confruntă beneficiarul de ajutor de stat.

Adesea, piața însăși este capabilă să corecteze unele eșecuri. Pentru a fi acceptat ajutorul de stat trebuie să fie limitat în timp sau diferențiat în funcție, de exemplu, de dimensiunile întreprinderii sau de regiunea în care acționează întreprinderea.

2.4.4. Minimizarea distorsionării concurenței

Nivelul de distorsionare a concurenței depinde de:

- a) aspectele procedurale privind acordarea ajutorului;
- b) caracteristicile pieței;
- c) cuantumul și tipul de instrument folosit pentru acordarea ajutorului de stat.

Descrierea măsurilor de ajutor de stat trebuie să conțină efectele acordării acestuia (necesitatea și efectul stimulator), precum și a posibila distorsionare a concurenței. Criteriile de alegere a beneficiarilor de ajutor de stat trebuie să aibă în vedere o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie pentru a limita distorsionarea concurenței prin favorizarea unor operatori economici.

Nivelul de distorsionare a concurenței este influențat de caracteristicile beneficiarului de ajutor de stat și de structura pieței pe care operează acesta.

Cuantumul și intensitatea ajutorului sunt, de asemenea, factori care pot evidenția nivelul de distorsionare a concurenței.

Din punct de vedere al distorsionării concurenței, ajutoarele pentru investiții în infrastructură pot oferi remedii mai bune pentru corectarea eșecurilor de piață, decât cele care subvenționează operatorii economici.

2.4.5. Realizarea unei balanțe între elementele pozitive și negative induse de acordarea ajutorului de stat

În final, deciziile de autorizare a ajutoarelor de stat presupun punerea în balanță a efectelor pozitive față de cele negative. Ajutoarele de stat pot fi declarate compatibile doar dacă balanța este înclinată în partea pozitivă indicând astfel o bună funcționare a pieței.

Numai dacă cele patru criterii menționate sunt îndeplinite, se poate concluziona că măsurile de ajutor de stat acordate conduc la o mai bună funcționare a pieței.

CAPITOLUL III: Tipuri de ajutor de stat care pot fi considerate compatibile cu regulile comunitare⁷

Ajutoarele de stat pot fi acordate prin diverse modalități: subvenții, anulări de datorii sau preluarea pierderilor, exceptări, reduceri sau amânări de la plata taxelor și impozitelor, renunțări la obținerea unor venituri normale de pe urma fondurilor publice, inclusiv prin acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale sau a unor garanții preferențiale etc.

Indiferent de forma sau modalitatea de acordare, principalele tipuri de ajutor de stat care pot fi considerate compatibile cu piața unică, cu respectarea condițiilor stabilite sunt, respectiv:

3.1 ajutorul regional;

3.2 ajutor pentru IMM-uri;

3.3 ajutor pentru cercetare-dezvoltare;

3.4 ajutor pentru protecția mediului;

3.5 ajutor pentru ocuparea forței de muncă;

3.6 ajutor pentru instruirea angajaților;

3.7 ajutor pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate;

3.8 ajutor de stat sub forma capitalului de risc;

3.9 ajutor de stat implicat de prestarea serviciilor de interes economic general;

3.10 ajutor de stat "de minimis";

⁷ Acest capitol reprezintă o sinteză a reglementărilor comunitare privind principalele tipuri de ajutor de stat, în vigoare în Uniunea Europeană la 31 ianuarie 2006, cu excepția ajutorului regional. Prezentarea are caracter informativ, simplificat. Singura bază legală privind regimului ajutorului de stat în Uniunea Europeană o reprezintă reglementările comunitare, astfel cum sunt publicate în Jurnalul Oficial al Comunității Europene.

3.1. Ajutorul regional

Baza legală

Art. 87 alin. (3), lit. a) și c) din Tratat constituie baza pentru acceptarea măsurilor de ajutor de stat orientate spre problemele regionale, respectiv:

- ajutorul pentru promovarea dezvoltării economice a zonelor unde standardul de viață este anormal de scăzut în raport cu media comunitară sau unde rata șomajului este foarte mare;
- ajutorul pentru facilitarea dezvoltării anumitor activități economice sau zone, unde ajutorul nu afectează în mod semnificativ comerțul între Statele Membre, contrar interesului comun.

Criteriile utilizate pentru evaluarea ajutorului regional se regăsesc în Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013⁸, care au fost publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. C 54 din 04.03.2006.

Scop:

Ajutorul regional este destinat favorizării dezvoltării economice a anumitor regiuni ale Uniunii Europene. În scopul depășirii handicapurilor regiunilor slab dezvoltate, ajutoarele regionale promovează coeziunea economică, socială și teritorială a Statelor Membre și a Uniunii Europene în ansamblul său.

Această particularitate geografică diferențiază ajutoarele regionale de alte forme de ajutor, cu atât mai mult cu cât în regiunile slab dezvoltate sunt uneori necesare ajutoare de un nivel valoric superior, având în vedere dificultățile specifice cu care acestea se confruntă.

Ajutoarele regionale naționale vizează susținerea dezvoltării anumitor regiuni, încurajând, în principal, investițiile și crearea de locuri de muncă.

Ca regulă generală, ajutorul de stat regional poate fi acordat în orice sector de activitate.

Totuși, nu se supun acestor Linii directoare, măsurile de sprijin financiar acordate în sectoarele: carbonifer, fibre sintetice, siderurgie (ajutorul de stat regional în siderurgie e considerat incompatibil), pescuit, producția produselor agricole cuprinse în Anexa 1 a Tratatului. În plus, anumite sectoare, în prezent serviciile de transport și construcția de nave, sunt supuse unor reguli specifice care derogă, parțial sau total, de la prevederile Liniilor directoare.

Concepte:

Regiuni eligibile pentru ajutoarele de stat regionale:

- regiunile în care PIB/locuitor mai mic de 75% din media Uniunii Europene [art. 87 alin. (3) lit. a) din Tratat].

⁸ Acestea intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2007. Toate caracteristicile privind ajutorul de stat regional prezentate aici se bazează pe această reglementare.

- regiuni în care sunt identificate probleme socio-economice în baza indicatorilor naționali, propuse de Statele Membre [art. 87 alin. (3) lit. c)].

- regiuni de tipul NUTS-II⁹, cu o densitate a populației situată sub 8 locuitori/km² sau regiuni geografice de tipul NUTS-III, cu o densitate a populației situată sub 12,5 locuitori/km².

Investiție inițială reprezintă o investiție în active corporale sau necorporale în scopul:

- creării unei noi afaceri;
- extinderii unei afaceri existente;
- diversificării producției, prin fabricarea de produse noi, în cadrul unei întreprinderi existente;
- realizării unei schimbări fundamentale a procesului global de producție de către o întreprindere existentă.

Proiect mare de investiții - investiție inițială ale cărei costuri eligibile depășesc 50 de milioane de euro.

Costuri eligibile privind ajutorul de stat regional pentru investiții:

Costuri eligibile, în cazul întreprinderilor mari	<p>Ajutorul de stat pentru investiții poate fi calculat fie ca procent din valoarea investiției, fie ca procent din costurile salariale aferente locurilor de muncă generate de un proiect de investiție inițială</p> <ul style="list-style-type: none">- Investiție inițială: investiție în active corporale (teren, clădiri, echipament, etc.) și investiții în active necorporale (licențe, know-how) în limita a 50% din costurile totale eligibile ale proiectului- Costuri salariale: costurile salariale aferente locurilor de muncă generate de un proiect de investiție inițială, pentru o perioadă maximă de 2 ani.
Costuri eligibile în cazul IMM	<ul style="list-style-type: none">- Investiție inițială:<ul style="list-style-type: none">- investițiile în active corporale (teren, clădiri, echipament, etc.) și în active necorporale (licențe, know-how).- costurile premergătoare investiției, concretizate în studii și consultanță, legate de proiectul de investiții, în procent de 50% din costurile efective înregistrate.- Costuri salariale: la fel ca în cazul întreprinderilor mari

⁹ NUTS reprezintă un sistem de clasificare teritorială, instituit prin Regulamentul nr. 1059/2003, folosit de EUROSTAT pentru culegerea datelor statistice. La nivelul 2 (NUTS II) se regăsesc și cele 8 regiuni de dezvoltare ale României.

Condiții privind activele fixe	<p>Active corporale</p> <p>Activele achiziționate trebuie să fie noi, cu excepția cazului în care investiția este realizată într-o întreprindere preluată și a cazului în care beneficiarii ajutoarelor sunt IMM-uri.</p> <p>În cazul achiziționării de imobilizări tangibile (cu excepția terenurilor și clădirilor) prin leasing, se acceptă doar cele achiziționate prin leasing financiar cu obligație de cumpărare. Leasingul pentru terenuri și clădiri trebuie să continue minim 5 ani după terminarea investiției (3 ani în cazul IMM-urilor).</p> <p>Activele trebuie să fie menținute în regiunea eligibilă. Acestea nu pot fi transferate în alte regiuni.</p> <p>Active necorporale</p> <ul style="list-style-type: none"> - să fie utilizate exclusiv în întreprinderea care a primit ajutorul regional; - să fie amortizabile; - să fie achiziționate de la terți în condiții de piață; - să fie să fie menținute în regiunea eligibilă.

		Întreprinderi mari			IMM	
		Regiuni standard	Regiuni îndepărtate	Regiuni cu densitate redusă a populației	Întrep. mici	Întrep. mijlocii
Intensitatea maxima ¹⁰	Regiuni 87(3) (a)*					
	- PIB/loc. < 45% media UE	50%	70%	50%	+20%	+10%
	- PIB/loc. < 60% media UE	40%	60%	40%		
	- PIB/loc. < 75% media UE	30%	50%	30%		
	Regiuni 87(3) (c)					
	- Standard	15%	25%	15%		
	- Prospera	10%	20%	15%		
	**	20%	30%	20%		

¹⁰ Intensitatea brută indică procentul reprezentat de valoarea ajutorului de stat în totalul costurilor eligibile ale proiectului, ambele valori actualizate la data notificării către Comisia Europeană sau, dacă ajutorul de stat nu face obiectul notificării, la data acordării ajutorului de stat.

- Foste regiuni statistice***					
<p>* includ, până în 2010 și regiunile afectate statistic</p> <p>** regiuni cu un PIB/loc > media UE 25¹¹ și rata șomajului < media UE 25</p> <p>*** regiuni care au beneficiat de statutul art. 87 alin. (3) lit. (a) în baza efectului statistic până în 2010, iar din 2011 sunt încadrate în statutul art. 87 alin. (3) lit. (c)</p>					

	Cheltuieli eligibile	Intensitate maximă ajustată
	Până la 50 mil. euro	100% din intensitatea maximă a regiunii
	Pentru partea dintre 50 mil. euro și 100 mil. euro	50% din intensitatea maximă a regiunii
	Peste 100 mil. euro	34% din intensitatea maximă a regiunii
Condiții speciale	Investițiile sau locurile de muncă înființate trebuie menținute pe o perioadă de 5 ani (3 ani în cazul IMM-urilor) de la data finalizării investiției	
Regula de cumul	<p>Intensitățile maxime se aplică ajutorului de stat cumulat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atunci când ajutorul este acordat în cadrul mai multor scheme regionale, sau în combinație cu ajutor de stat ad hoc; - atunci când ajutorul este acordat din surse locale, regionale, naționale sau comunitare. <p>În cazul în care ajutorul calculat pe baza costurilor investițiilor în bunuri corporale sau necorporale este combinat cu un ajutor calculat pe baza costurilor salariale, trebuie să fie respectat plafonul intensității stabilit pentru regiunea respectivă.</p> <p>În cazul în care costurile eligibile pentru ajutoare regionale sunt total sau parțial eligibile pentru ajutoare în alte scopuri, partea comună trebuie să respecte plafonul cel mai favorabil care rezultă din regulile aplicabile.</p> <p>În cazul în care Statul Membru prevede că ajutoarele de stat din cadrul unei scheme pot fi cumulate cu cele din cadrul altor scheme, trebuie să se specifice, pentru fiecare schemă, metoda prin care se va asigura respectarea condițiilor enunțate mai sus.</p> <p>Ajutoarele regionale pentru investiții nu se pot cumula cu ajutoarele de minimis privind aceleași costuri eligibile pentru a se sustrage intensităților maxime ale ajutorului, stabilite prin Liniile directoare.</p>	

¹¹ PIB mediu al UE calculat pe baza datelor statistice aferente celor 25 de State Membre ale UE. Media UE 15 reprezintă PIB mediu al UE calculat pe baza datelor statistice aferente celor 15 State Membre ale UE înainte de includerea celor 10 noi state, în anul 2004.

Ajutor de stat pentru întreprinderi mici nou-înființate (pentru start-up):

Condiții generale	Se adresează exclusiv întreprinderilor mici Să fie limitat în timp și redus progresiv
Valoarea maximă	Regiuni 87(3)(a) - 2 milioane euro/întreprindere Regiuni 87(3)(c) - 1 milion euro/întreprindere Sumele anuale acordate fiecărei întreprinderi nu pot depăși 33% din valorile maxime.
Costuri eligibile	- dobânzi pentru finanțări de la terți și o rată a dividendelor pentru capitalul propriu, nu mai mare decât rata de referință; - chirii pentru echipament și clădiri de producție; - apă, energie, încălzire, taxe (excl. TVA și taxa pe profit); - amortizare, tarife de leasing, salarii (inclusiv contribuții sociale).

Intensitatea maximă			Intensitate maximă	
			Primii 3 ani de la înființare	Următorii 2 ani
	Rate standard	Regiuni 87(3) (a)		
		- PIB/loc. < 60% media UE 25*	40%	30%
		- PIB/loc. 60% media UE 25	35%	25%
		Regiuni 87 (3) (c)	25%	15%
*Aceleași intensități se aplică și în regiunile cu densitate sub 12,5 locuitori/km ² și în insule sau alte comunități izolate cu o populație sub 5.000 locuitori				

3.2. Ajutorul de stat pentru IMM-uri**Baza legală:**

Regulamentul Comisiei Europene nr. 70 din 2001 privind aplicarea art. 87 și 88 din Tratat pentru întreprinderi mici și mijlocii, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 10 din 31.01.2001, cu modificările ulterioare.

Scopul reglementării:

Încurajarea dezvoltării IMM-urilor, deoarece acestea joacă un rol determinant în crearea de locuri de muncă și reprezintă, în sens larg, un factor de stabilitate socială și de creștere economică. Dezvoltarea acestei categorii de întreprinderi poate să fie totuși limitată de imperfecțiunile pieței și, de aceea, în anumite situații, bine definite, se poate interveni cu măsuri de natura ajutorului de stat.

Concepte:

IMM sunt acele întreprinderi care au mai puțin de 250 de angajați și care au fie o cifră de afaceri anuală care nu depășește 50 milioane euro, fie un rezultat anual al bilanțului contabil care nu depășește 43 milioane euro.

Întreprindere mică este întreprinderea care are mai puțin de 50 de angajați și a cărei cifră de afaceri anuală sau rezultatul anual al bilanțului contabil nu depășește 10 milioane euro.

Microîntreprinderea este întreprinderea care are mai puțin de 10 angajați și a cărei cifră de afaceri anuală sau rezultatul anual al bilanțului contabil nu depășește 2 milioane euro.

Domeniu de aplicare:

Întră în domeniul de aplicare al acestor reguli, numai IMM, astfel cum sunt definite mai sus, care îndeplinesc și criteriul independenței. Prin urmare, majoritatea întreprinderilor controlate de stat nu pot fi, în general, considerate IMM.

Excepții:

Regulamentul privind ajutorul de stat pentru IMM nu se aplică:

- în sectoarele unde există reglementări specifice (cum este sectorul construcției de nave);
- în agricultură, piscicultură și acvacultură;
- în sectorul extracției de cărbune;
- în cazul ajutorului de stat legat de activitatea de export, mai precis ajutorul de stat legat direct de cantitatea exportată, de înființarea și funcționarea unei rețele de distribuție sau a altor cheltuieli curente legate de activitatea de export.

Categorii de ajutoare de stat ce pot fi acordate întreprinderilor mici și mijlocii:

Intensitatea brută a ajutorului			
		Regiuni neasistate	Regiuni eligibile pentru ajutorul regional conform art. 87 alin. (3) lit. (a) și (c)
Ajutor pentru investiții	Întreprinderi mici:	15,0%	Plafon ajutor regional ¹² + bonus (conform hărții regionale aprobate de Comisie)
	Întreprinderi mijlocii:	7,5%	
Ajutor pentru servicii de consultanță	până la 50% din costuri		
	Ajutorul poate fi acordat pentru activități de consultanță și alte servicii (dacă aceste servicii nu constituie o activitate permanentă sau periodică și dacă nu sunt legate de cheltuielile obișnuite de funcționare a întreprinderii) și pentru prima participare la târguri și expoziții		

¹² Intensitatea maximă a ajutorului de stat pentru investiții aplicabilă regiunii.

Ajutor pentru cercetare-dezvoltare	- pentru cercetare fundamentală: 100%; - pentru cercetare aplicativă: 60% (75%, în condiții speciale) - pentru dezvoltare pre-competitivă: 35% (50%, în condiții speciale)
	În anumite condiții, valoarea ajutorului poate crește cu 10%, putând include, printre altele, costuri de personal și cheltuieli cu materiale și instrumente de cercetare.
Ajutor pentru studii tehnice de fezabilitate	75%
	Ajutorul poate acoperi costurile realizării de studii tehnice de fezabilitate premergătoare cercetării aplicative și activităților de dezvoltare pre-competitivă.
Ajutor pentru acoperirea costurilor de obținere a brevetelor	Se aplică plafoanele de intensitate admisibile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare care ar fi condus la obținerea drepturilor de proprietate intelectuală în cauză.
	Ajutorul poate acoperi costurile legate de obținerea/validarea brevetelor și a altor drepturi de proprietate intelectuală.

Regulile aplicabile IMM includ și exceptarea de la obligația obținerii autorizării din partea Comisiei Europene înainte de acordarea efectivă a ajutorului.

Totuși, ajutoarele de stat nu sunt exceptate de la obligația de notificare și autorizare, atunci când:

- costurile totale eligibile depășesc 25.000.000 euro, în cazul ajutorului pentru investiții, servicii de consultanță, cercetare și dezvoltare, studii tehnice de fezabilitate și costuri ale brevetelor;
- ajutorul de stat depășește 15.000.000 euro, în cazul ajutorului pentru investiții și servicii de consultanță; ajutorului pentru cercetare și dezvoltare, studii tehnice de fezabilitate și costuri ale brevetelor;
- totalul costurilor eligibile depășește 40.000.000 euro, iar ajutorul de stat depășește 10.000.000 euro, în cazul proiectelor Eureka.

Regulile comunitare în această materie vor fi modificate în cursul anului 2006, în conformitate cu Planul de acțiune în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2005-2009.

3.3. Ajutorul de stat pentru cercetare-dezvoltare

Baza legală:

Acest tip de ajutor poate fi acordat conform "Instrucțiunilor privind ajutor de stat pentru cercetare și dezvoltare" (Jurnal Oficial nr. C 45/17.02.1996), cu modificările ulterioare.

Justificare:

Având în vedere importanța cercetării și a dezvoltării pentru relansare și creștere economică, precum și pentru crearea de noi locuri de muncă, Uniunea Europeană încurajează susținerea acestor activități.

Domeniu de aplicare:

Aceste instrucțiuni se aplică măsurilor de sprijin acordate de autorități pentru activitățile de cercetare-dezvoltare.

Instrucțiunile din 1996, cu modificările ulterioare, nu se aplică finanțărilor publice acordate instituțiilor de învățământ superior sau de cercetare, fără scop lucrativ, dacă:

- rezultatele sunt puse la dispoziția întreprinderilor, în mod nediscriminatoriu;
- studiile sunt efectuate în folosul sau în colaborare cu întreprinderile, cu condiția ca instituțiile nelucrative sau întreprinderile care desfășoară cercetarea să fie plătite pentru aceasta. În plus, rezultatele trebuie să fie publicate.

Condițiile de acordare:

Pot fi acordate ajutoare de stat pentru următoarele tipuri de activități:

- **cercetare fundamentală:** activitate orientată spre dobândirea de cunoștințe științifice noi, precum și spre formularea și verificarea de noi ipoteze și teorii, fără a avea însă scop industrial sau comercial;
- **cercetare aplicativă:** activitate orientată spre lărgirea cunoștințelor, cu scopul de a le utiliza pentru dezvoltarea de noi produse, procese sau servicii ori pentru a îmbunătăți semnificativ produsele, procesele sau serviciile existente;
- **dezvoltare precompetitivă:** activitate orientată spre transformarea rezultatelor cercetării aplicative în planuri, scheme sau documentații pentru produse, procese ori servicii noi, modificate sau îmbunătățite (incluzând și fabricarea prototipului inițial, care nu poate fi utilizat în scopuri comerciale).

Prin măsurile de ajutor de stat sunt finanțate numai următoarele categorii de costuri, considerate eligibile, respectiv:

- costurile de personal angajat exclusiv pentru activitatea de cercetare;
- costurile instrumentelor, echipamentelor, terenurilor și incintelor utilizate exclusiv și în mod continuu pentru activități de cercetare;
- costurile aferente consultanței și serviciilor echivalente utilizate exclusiv în activitatea de cercetare;
- cheltuieli de regie suplimentare angajate direct ca rezultat al activității de cercetare;
- alte cheltuieli de operare, cum ar fi costurile legate de materiale, aprovizionări și alte produse similare, angajate direct ca rezultat al activității de cercetare.

Intensitatea ajutorului de stat pentru cercetare dezvoltare, în funcție de tipul de activitate desfășurată, este prezentată în tabelul de mai jos:

Activități cercetare dezvoltare	Intensitate maximă a ajutorului de stat
Cercetare fundamentală	100%
Cercetare aplicativă	50%
Dezvoltare precompetitivă	25%

Aceste plafoane ale intensității pot fi majorate cu următoarele bonusuri:

IMM-uri	+10%;
Regiuni asistate	+10% sau +5%;
Proiect legat de un program comunitar cadru de cercetare și dezvoltare	+15%;
Proiecte care implică cooperare transfrontalieră	+10%.

Cumularea intensităților permise cu bonusurile menționate anterior nu poate depăși o intensitate brută maximă de 75% pentru, activitatea de cercetare aplicativă și de 50% pentru activitățile de dezvoltare precompetitivă.

Instrucțiunile comunitare vor fi modificate în conformitate cu Planul de acțiune în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2005-2009, în cursul anului 2006, în principal pentru adăugarea noilor reguli privind sprijinirea inovării.

3.4. Ajutorul de stat pentru protecția mediului

Baza legală:

Instrucțiunile privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (Jurnalul Oficial nr. C 37 din 03.02.2001):

Concepte

- principiul "poluatorul plătește", potrivit căruia costurile măsurilor de protecție a mediului trebuie să fie suportate de către poluator;
- principiul internalizării costurilor, potrivit căruia toate costurile legate de protecția mediului trebuie să fie incluse în costurile de producție ale operatorului economic.

Domeniul de aplicare

Se aplică ajutorului de stat pentru acțiunile destinate reparării sau prevenirii prejudiciilor aduse mediului sau resurselor naturale sau pentru încurajarea utilizării eficiente a resurselor.

Acestea nu se aplică:

- ajutorului pentru cercetare dezvoltare sau instruire în domeniul mediului (se aplică reglementările cadru pentru cercetare dezvoltare sau pentru instruire).

- în agricultură (se aplică reglementările comunitare specifice privind ajutorul de stat în sectorul agricol).

Ajutorul de stat pentru protecția mediului poate fi acordat pentru realizarea de investiții sau consultanță menite să reducă poluarea generată de instalațiile lor, pentru reabilitarea amplasamentelor industriale poluate, reamplasarea operatorilor economici, precum și pentru operare, în vederea atingerii unor niveluri de protecție a mediului superioare celor prevăzute de standardele europene.

3.4.1. A) Ajutorul pentru investiții și servicii de consultanță

Ajutorul pentru investiții poate fi de tipul:

a) Ajutor de stat pentru investiții necesare adaptării la noile standarde comunitare de mediu sau pentru depășirea acestor standarde

- adaptarea la standardele obligatorii de mediu - acest tip de ajutor este permis doar pentru IMM-uri, pentru o perioadă de 3 ani de la adoptarea noilor standarde; costurile eligibile includ costurile investițiilor suplimentare necesare atingerii nivelului de protecție a mediului prevăzut de standardele respective;

- depășirea standardelor obligatorii (sau investiții în absența unor standarde de mediu) - în acest caz costurile eligibile constau în costurile suplimentare cu investiția necesară atingerii nivelului de protecție a mediului superior celui prevăzut de normele existente. Dacă nu există nici un fel de standarde, costurile eligibile constau în costurile cu investiția necesară atingerii unui nivel de protecție a mediului superior celui pe care operatorul economic respectiv l-ar atinge în lipsa ajutorului pentru protecția mediului;

b) Ajutor de stat pentru investiții în economisirea de energie, în surse regenerabile de energie și în instalații de producere combinată a energiei electrice și termice

- în cazul investițiilor pentru promovarea resurselor regenerabile, costurile eligibile sunt costurile suplimentare suportate de operatorul economic comparativ cu o instalație de energie convențională care are aceeași capacitate;

- investițiile în producerea combinată de energie electrică și termică pot fi eligibile dacă se demonstrează ca măsurile sunt benefice din punctul de vedere al protecției mediului, pentru că randamentul conversiei este deosebit de ridicat, ori pentru că măsurile permit reducerea consumului de energie, ori pentru că procesul de producție este mai puțin dăunător pentru mediu.

c) Ajutor pentru reabilitarea amplasamentelor industriale poluate

Dacă persoanele responsabile pentru poluare nu pot fi identificate sau dacă acestea nu pot susține costurile, persoana responsabilă cu reabilitarea terenului poate primi ajutor de stat.

Costurile eligibile sunt egale cu costurile lucrărilor de reabilitare, mai puțin creșterea valorii terenului.

d) Ajutor pentru reamplasarea operatorilor economici

Ca regulă generală, reamplasarea operatorilor economici nu este o problemă de protecția mediului. Acordarea de ajutor de stat pentru protecția mediului, poate fi totuși justificată, dacă, de exemplu, o întreprindere situată în mediul urban, realizează o activitate considerată, conform reglementărilor de mediu, ca reprezentând o poluare importantă și dacă relocarea este dispusă printr-o decizie administrativă ori juridică. În plus, întreprinderea care realizează relocarea este obligat să aplice cele mai stricte standarde de mediu aplicabile în noua locație. Costurile eligibile se limitează la costurile nete ale reamplasării.

e) Ajutor pentru servicii de consultanță

Ajutorul pentru servicii de consultanță se acordă în condițiile reglementărilor privind ajutorul de stat pentru IMM-uri.

Intensitatea maximă a ajutorului pentru investiții în protecția mediului:

Intensități maxime ale ajutorului ca procent din costurile eligibile	În afara regiunilor asistate (intensitate brută)	În cadrul regiunilor asistate (intensitate brută)
a) investiții pentru adaptarea la standardele comunitare obligatorii (numai pentru IMM)	15%	15%
b) investiții pentru depășirea standardelor obligatorii și ajutor pentru reamplasarea operatorilor economici	30%	40% sau plafonul ajutorului regional + 10%
c) investiții pentru economisirea de energie și pentru producerea de energie combinată	40%	40% sau plafonul ajutorului regional + 10%
d) investiții în surse regenerabile de energie (*)	40%	40% sau plafonul ajutorului regional + 10%
e) reabilitarea amplasamentelor industriale poluate	100% din costurile eligibile +15% din costurile lucrării	
* acolo unde este necesar, intensitatea ajutorului poate fi de până la 100% din costurile eligibile. În cazurile menționate la literele b), c),d), pentru investițiile efectuate de IMM-uri, intensitățile brute ale ajutorului pot crește cu încă 10%.		
Bonusurile pentru regiunile asistate și pentru IMM-uri pot fi combinate, dar rata maximă a intensității ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.		
Toate intensitățile ajutoarelor sunt exprimate în echivalent subvenție brută ¹³ .		

¹³ Echivalent subvenție brută reprezintă valoarea ajutorului de stat actualizată la momentul notificării către Comisia Europeană sau la momentul acordării ajutorului de stat. Calculul echivalentului subvenție brută este necesar atunci când ajutorul de stat se acordă în mai multe tranșe, atunci când ajutorul de stat constă în facilități fiscale aplicabile în mai multe momente în timp, etc.

3.4.2. B) Ajutor pentru operare

Ajutorul pentru operare poate fi acordat sub forma unor fonduri nerambursabile, credite cu dobândă preferențială, garanții etc. Statele Membre pot să acorde ajutoare de operare în cazul în care se dovedește că acestea aduc o contribuție semnificativă la protecția mediului.

Pot fi autorizate următoarele tipuri de ajutoare de stat:

a) ajutor de operare în favoarea gestionării deșeurilor și economisirii de energie, care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- este absolut necesar;
- este limitat la compensarea costurilor de producție suplimentare;
- este temporar și, ca regulă generală, degresiv;
- operatorii economici trebuie, în mod normal, să suporte costurile tratării deșeurilor industriale, conform principiului "poluatorul plătește".

Operatorii economici care primesc ajutor de operare în vederea tratării deșeurilor industriale și neindustriale trebuie să finanțeze serviciul în cauză proporțional cu cantitatea de deșeuri pe care o produc și/sau cu costul tratării.

b) ajutor de operare acordat sub forma reducerii taxelor sau a exceptării de la plata acestora, din considerente de protecția mediului, trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- ajutorul trebuie să aibă un efect pozitiv apreciabil din punctul de vedere al protecției mediului;
- efectele reducerii taxei sunt proporționale cu creșterea costurilor generate de modificarea condițiilor economice.

c) ajutor de operare în favoarea producției de energie regenerabilă

Scopul ajutorului de stat de operare în favoarea producției de energie regenerabilă este compensarea diferenței dintre costurile de producție a energiei regenerabile și prețul pieței la respectiva formă de energie; orice ajutor de operare poate fi în acest caz acordat numai pentru amortizarea instalației. Producția suplimentară de energie a instalației nu poate beneficia de nici un fel de sprijin.

Se poate acorda sprijin pentru energia regenerabilă prin utilizarea mecanismelor de piață cum ar fi certificatele ecologice sau licitațiile. Aceste sisteme permit tuturor producătorilor de energie regenerabilă să beneficieze indirect de o cerere garantată pentru energia pe care o produc, la un preț superior prețului de piață al energiei convenționale. Prețul acestor certificate ecologice nu este fixat dinainte, ci depinde de raportul dintre cerere și ofertă.

Ajutoarele de operare pot fi acordate pentru instalații noi care produc energie regenerabilă, calculul valorii acestora făcându-se pe baza costurilor externe care sunt evitate.

d) ajutor de operare pentru producerea combinată de energie electrică și termică

Acest ajutor poate fi acordat operatorilor economici care distribuie energie electrică și termică publicului larg, în cazul în care costurile de producere a energiei electrice sau termice depășesc prețul pieței. Caracterul indispensabil al ajutorului va fi stabilit luând în considerare costurile și veniturile rezultate ca urmare a producerii și comercializării de energie electrică și termică.

Intensitatea maximă:

Toate ajutoarele de operare de acest fel se acordă, de regulă, pe o durată limitată la cinci ani. Dacă ajutorul este "degresiv", intensitatea poate ajunge până la 100% din costurile suplimentare în primul an, dar trebuie să descrească liniar, pentru a atinge rata zero până la sfârșitul celui de al cincilea an. Dacă ajutorul este "nedegresiv", intensitatea nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Potrivit Planului de acțiune comunitar în domeniul ajutorului de stat 2005-2009, reglementarea privind măsurile de sprijin acordate pentru protecția mediului urmează să fie modificată în cursul anului 2006.

3.5. Ajutorul de stat pentru ocuparea forței de muncă

Baza legală:

Regulamentul Comisiei Europene nr. 2204/2002 (Jurnalul Oficial nr. L 337 din 13.12.2002).

Domeniu de aplicare:

Ajutorul de stat pentru ocuparea forței de muncă se acordă operatorilor economici ce activează în orice sector, cu excepția industriei carbonifere, a construcțiilor de nave și în sectorul transporturilor.

Acesta trebuie să fie acordat în baza unor scheme care au caracter selectiv (se limitează la anumite regiuni sau sectoare).

Ajutorul de stat pentru ocuparea forței de muncă poate fi acordat pentru crearea de noi locuri de muncă, pentru angajarea de persoane defavorizate sau cu handicap, precum și pentru acoperirea costurilor suplimentare pentru încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap.

Concepte:

Persoană defavorizată: orice persoană care aparține unei categorii ce se confruntă cu dificultăți de intrare pe piața muncii, respectiv orice persoană care îndeplinește una din următoarele condiții:

- nu a împlinit vârsta de 25 de ani sau a terminat de maxim 2 ani studiile și nu a fost încă angajată într-o activitate remunerată regulat;
- se deplasează în Uniunea Europeană cu scopul de a-și găsi un loc de muncă;

- aparține unei minorități etnice dintr-un Stat Membru al Uniunii Europene și are nevoie să-și dezvolte cunoștințele lingvistice, formarea profesională sau experiența profesională pentru a-i crește șansele de a obține un loc de muncă stabil;
- dorește să intre pe piața muncii și nu a lucrat sau nu a frecventat nici o formă de învățământ pe o perioadă de cel puțin 2 ani, în special o persoană care a încetat lucrul din motive familiale;
- un adult care crește singur unul sau mai mulți copii;
- nu a frecventat o formă de învățământ secundar ori echivalentul acestuia și nu are un loc de muncă sau care este pe punctul de a-și pierde locul de muncă;
- are o vârstă de peste 50 de ani, nu are un loc de muncă sau este pe punctul de a-și pierde locul de muncă;
- nu a fost angajată pe o perioadă îndelungată, respectiv nu a avut un loc de muncă timp de 12 luni din ultimele 16 luni sau de 6 luni din ultimele 8 luni, în cazul persoanelor sub 25 de ani;
- îndeplinește condițiile prevăzute de legea națională pentru a se considera că a fost sau că este toxicomană;
- nu a obținut un loc de muncă permanent de la începerea executării unei pedepse privative de libertate sau a altei măsuri penale;
- orice femeie dintr-o regiune NUTS II în care rata medie a șomajului a depășit 100% din media comunității pe o perioadă de cel puțin 2 ani calendaristici sau unde rata șomajului în rândul femeilor a depășit 150% din rata șomajului în rândul bărbaților, în regiunea respectivă, pe o perioadă de cel puțin 2 ani din ultimii 3 ani calendaristici.

Persoană cu handicap: orice persoană definită astfel de legislația națională sau care suferă de un handicap serios fizic, mintal sau psihologic.

Angajare protejată: orice angajare într-o unitate în care cel puțin 50% din numărul angajaților sunt persoane cu handicap, care nu sunt apte să muncească pe piața liberă a muncii.

3.5.1. Condiții:

I) Crearea de locuri de muncă:

Costurile eligibile corespund costurilor salariale aferente locurilor de muncă create, pentru o perioadă de 2 ani, în următoarele condiții:

- a)** locurile de muncă create trebuie să reprezinte o creștere netă a numărului de angajați atât în unitatea respectivă, cât și în întreprinderea în cauză, prin raportare la media ultimelor 12 luni;
- b)** locurile de muncă create sunt menținute pe o perioadă de cel puțin 3 ani (2 ani în cazul întreprinderilor mici și mijlocii);

c) angajații care beneficiază de aceste locuri de muncă trebuie să nu fi avut niciodată un loc de muncă, l-au pierdut sau sunt pe cale să îl piardă.

Beneficiarul trebuie să contribuie cu cel puțin 25% la finanțarea acestora și locurile de muncă sunt menținute în cadrul regiunii.

3.5.2. II) Angajarea de persoane defavorizate sau cu handicap:

Intensitatea brută a ajutorului, calculată ca procentaj din costurile salariale pe o perioadă de un an de la angajare, nu trebuie să depășească 50% în cazul persoanelor defavorizate și 60% în cazul persoanelor cu handicap, în următoarele condiții, care trebuie îndeplinite cumulativ:

a) când angajarea nu reprezintă o creștere netă a numărului de salariați ai unității în cauză, postul sau posturile trebuie să fi devenit vacante în urma unor plecări voluntare, a pensionării pentru limita de vârstă, a reducerii voluntare a timpului de lucru sau a unor concedieri legale pentru motive imputabile angajatului și nu ca urmare a reducerii numărului de posturi;

b) angajatul sau angajații trebuie să poată beneficia de un loc de muncă pe o perioadă de minimum 12 luni, cu excepția concedierii pentru motive imputabile angajatului.

3.5.3. III) Ajutor pentru costurile suplimentare generate de angajarea de persoane cu handicap

Sunt eligibile costurile suplimentare legate direct de angajarea persoanelor cu handicap, incluzând costurile legate de adaptarea acestora, de angajarea de personal pentru asistarea lor sau pentru achiziționarea și adaptarea de echipamente necesare persoanelor cu handicap.

Intensitatea maximă admisibilă:

	În afara regiunilor asistate	Regiuni eligibile conform, art. 87 alin. (3) lit. (c)	Regiuni conform art. 87 alin. (3) lit. (a)
Ajutor pentru crearea de noi locuri de muncă:		Plafonul ajutorului regional +10% din intensitatea brută	Plafonul ajutorului regional +15% din intensitatea brută
- întreprinderi mici	15% din intensitatea brută		
- întreprinderi mijlocii	7,5% din intensitatea brută		
- întreprinderi mari	-		
Ajutor pentru angajarea de persoane dezavantajate	50%		
Ajutor pentru angajarea de persoane cu handicap	60%		
Ajutor pentru costurile suplimentare generate de angajarea persoanelor cu handicap	100%		

Atunci când beneficiarul ajutorului de stat asigură angajare protejată, acesta poate primi ajutor de stat suplimentar, care nu poate depăși costurile de construcție, instalare, extindere a locației respective și orice cost de administrare și transport determinat de angajarea persoanelor cu handicap.

Ca regulă, acest tip de ajutoare de stat este exceptat de la obligația notificării, Comisia Europeană urmând să fie numai informată cu privire la acestea. Totuși, ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă individuale trebuie notificate. De asemenea, sunt supuse notificării schemele de ajutor de stat prevăzute la art. 9 din Regulamentul nr. 2204/2002, ca de exemplu:

- sunt acordate în sectoare specifice;
- una dintre alocările specifice în cadrul schemei depășește 15 milioane euro într-o perioadă de 3 ani consecutivi;
- se acordă ajutor pentru alte tipuri de angajare a salariaților, care nu intră sub incidența categoriilor definite expres de Regulamentul nr. 2204/2002.

Potrivit Planului de acțiune comunitar în domeniul ajutorului de stat 2005-2009, reglementarea actuală privind ocuparea forței de muncă va fi modificată în cursul anului 2006.

3.6. Ajutorul de stat pentru instruirea angajaților

Baza legală:

Regulamentul Comisiei Europene nr. 68/2001 (Jurnalul Oficial nr. L 10 din 13.01.2001), modificat prin Regulamentul Comisiei Europene nr. 363/2004 (Jurnalul Oficial nr. L din 28.02.2004).

Condiții cumulative pe care trebuie să le îndeplinească un asemenea ajutor de stat se referă la:

- modalitățile de finanțare: fonduri nerambursabile, garanții, împrumuturi cu dobândă redusă etc.;
- beneficiari: întreprinderi care înregistrează o situație economico-financiară bună în anii anteriori acordării ajutorului de stat.

Domeniul de aplicare:

Reglementarea privind ajutorul de stat pentru instruirea angajaților se aplică măsurilor de sprijin acordate pentru pregătire în toate sectoarele de activitate. Instruirea specifică se realizează, în principal, în beneficiul postului actual sau viitor al angajatului. Instruirea generală oferă calificări transferabile pe scară largă către alte întreprinderi sau domenii de activitate. Ajutorul pentru instruire generală prezintă riscuri mai reduse de distorsionare a concurenței decât ajutorul pentru pregătire specifică.

3.6.1. Costurile eligibile pentru acordarea ajutorului de stat pentru instruire:

- a)** costurile salariale aferente personalului care asigură instruirea;
- b)** cheltuielile cu deplasarea personalului care asigură instruirea și ale persoanelor instruite;
- c)** alte cheltuieli curente, cum ar fi cele referitoare la rechizite și alte materiale;
- d)** cheltuieli cu amortizarea echipamentelor, în măsura în care acestea sunt utilizate exclusiv în scopul instruirii;
- e)** cheltuielile aferente serviciilor de consultanță legate de proiectul de instruire;
- f)** costurile salariale aferente persoanelor instruite, cu condiția ca acestea să nu depășească totalul celorlalte costuri eligibile. Se iau în considerare numai orele în care cursantul participă efectiv la instruire, după deducerea tuturor orelor productive sau a echivalentului acestora.

Ajutorul de stat pentru instruirea angajaților este exceptat de la obligația notificării, dacă intensitatea ajutorului de stat nu depășește un anumit procent din costurile eligibile ale proiectului de formare profesională, după cum urmează:

- pentru instruirea specifică, intensitatea ajutorului nu poate depăși 25% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mari, respectiv 35% în cazul întreprinderilor mici și mijlocii;
- pentru instruirea generală, intensitatea ajutorului nu poate depăși 50% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mari, respectiv 70% în cazul întreprinderilor mici și mijlocii;
- în cazul în care proiectul vizează atât instruirea generală, cât și instruirea specifică, intensitatea ajutorului nu poate depăși 25% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mari și respectiv 35% în cazul întreprinderilor mici și mijlocii;

În anumite situații, intensitatea poate fi majorată după cum urmează:

- cu 5% în regiunile eligibile conform art. 87 alin. (3) lit. (c);
- cu 10% în regiunile eligibile conform art. 87 alin. (3) lit. (a);
- cu 10% în cazul instruirii categoriilor de lucrători dezavantajați;
- până la 100% în cazul ajutoarelor acordate în sectorul maritim, cu condiția ca beneficiarii să nu fie membrii activi ai echipajului și instruirea să se realizeze la bordul navelor.

Potrivit Planului de acțiune comunitar în domeniul ajutorului de stat 2005-2009, reglementarea actuală privind instruirea angajaților va fi modificată în cursul anului 2006.

Exceptarea nu se aplică proiectelor individuale de instruire a angajaților cu un buget mai mare de 1 milion de euro. Ajutorul pentru instruirea angajaților exceptat de la obligația notificării nu poate fi cumulat cu alte tipuri de ajutoare de stat.

3.7. Ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate

Baza legală:

Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate, publicate în Jurnalul Oficial nr. C288 din 09.10.1999, cu modificările ulterioare.

Domeniu de aplicare:

Toate sectoarele din economie, cu excepția industriei carbonifere, siderurgiei și acvaculturii;

Concepte:

Întreprinderea în dificultate este o întreprindere care nu este capabilă, fie prin resurse financiare proprii, fie prin resursele pe care poate să le obțină de la proprietari/acționari sau creditori, să acopere pierderile și care, în absența unei intervenții din exterior, din partea autorităților publice, va ieși din circuitul economic a acesteia.

Ajutorul pentru salvare reprezintă, prin natura sa, o asistență temporară. Acesta are drept obiectiv principal să permită menținerea întreprinderii în dificultate în circuitul economic în perioada necesară elaborării unui plan de restructurare sau de lichidare.

Ajutorul pentru restructurare trebuie să aibă la bază un plan de restructurare fezabil, coerent, care să vizeze restabilirea viabilității întreprinderii pe termen lung. Restructurarea implică de obicei unul sau mai multe dintre următoarele elemente: reorganizarea și raționalizarea activităților întreprinderii pe o bază cât mai eficientă, retragerea din activitățile generatoare de pierderi, restructurarea activităților existente care pot redeveni competitive și uneori diversificarea lor în direcția unor activități noi și rentabile.

Restructurarea industrială trebuie să fie însoțită, de regulă, de restructurarea financiară (injecții de capital, reducerea gradului de îndatorare etc.). Totuși, operațiunile de restructurare nu se pot limita la un ajutor financiar destinat asanării pierderilor anterioare, fără a interveni asupra cauzelor acestor pierderi.

3.7.1. Ajutorul pentru salvare poate fi acordat cu respectarea următoarelor condiții:

- să se concretizeze în lichidități necesare, sub formă, mai ales, de garanții pentru împrumuturi;
- să se limiteze la suma necesară pentru a menține firma în domeniul de activitate;
- să se acorde numai pentru o perioadă de timp limitată (max. 6 luni), necesară pentru a întocmi planul de salvare;
- să fie justificat pe baza dificultăților sociale și să nu aibă efecte adverse asupra situației industriale din statele membre;
- trebuie să fie acordat o singură dată.

3.7.2. Ajutorul pentru restructurare poate fi acordat cu respectarea următoarelor condiții principale:

a) existența unui program viabil de restructurare/recuperare care trebuie transmis Comisiei Europene (nu se aplică IMM-urilor dacă ajutorul este acordat în baza unei scheme aprobate). Planul de restructurare trebuie:

- să aibă o durată cât mai scurtă posibil;
- să conducă la restaurarea viabilității pe termen lung a societății într-un interval rezonabil de timp;
- să cuprindă, în special, un studiu de piață;
- să conțină măsuri interne din care să rezulte instaurarea viabilității;
- să cuprindă măsuri privind abandonarea activităților care ar rămâne generatoare de pierderi structurale chiar și după restructurare;
- să descrie circumstanțele care au condus la apariția dificultăților cu care se confruntă societatea la momentul notificării;
- să conțină situația prezentă și de perspectivă a cererii și ofertei pe piața relevantă a produsului, cu scenarii care să reflecte ipotezele optimistă, pesimistă și intermediară, precum și punctele tari și cele slabe ale societății.

b) să permită întreprinderii să progreseze către o nouă structură, care să îi ofere perspectiva viabilității pe termen lung și să îi permită să funcționeze în viitor cu resurse proprii;

c) sunt luate măsuri pentru a evita distorsiuni ale concurenței, de exemplu: cesiunile de active, reduceri ale capacității de producție sau ale prezenței pe piață și reducerea barierelor la intrare pe piețele relevante în cauză. Măsurile vor fi proporționale cu efectele distorsionante cauzate de ajutor și, în special, cu mărimea și importanța relativă a societății pe piața relevantă;

d) ajutorul este limitat la minimul necesar pentru implementarea măsurilor de restructurare. Beneficiarii trebuie să aibă o contribuție semnificativă;

e) întreprinderea care beneficiază de ajutor trebuie să fie privită ca întreg;

f) ajutorul poate fi acordat o singură dată (principiul pentru prima și ultima dată).

Intensitate și costuri eligibile:

Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvare și restructurare nu conțin prevederi privind intensitatea maximă a ajutorului sau costurile eligibile. În aceste cazuri, ajutorul de stat trebuie limitat la minimul necesar. Totuși, de regulă, contribuția minimă a beneficiarului la costurile restructurării este de 50% în cazul întreprinderilor mari, de 40% în cazul întreprinderilor medii, respectiv de 25% în cazul întreprinderilor mici.

În cazuri excepționale, bine motivate, Comisia Europeană poate aproba o contribuție a beneficiarului la costurile restructurării situată sub aceste plafoane minime.

Notificarea:

- ajutorul acordat în conformitate cu regula de minimis nu trebuie notificat;
- pentru firmele mari, este necesară notificarea pentru fiecare caz în parte de ajutor pentru salvare și restructurare;
- pentru IMM, ajutorul pentru salvare și restructurare (până la 10 mil. euro) poate fi acordat pe baza unor scheme notificate de către statul membru și aprobate de către Comisia Europeană.

3.8. Ajutorul de stat sub forma capitalului de risc

Baza legală:

Comunicarea Comisiei Europene publicată în Jurnalul Oficial nr. C 235 din 21.08.2001

Obiectiv

Stabilirea criteriilor în conformitate cu care Comisia poate autoriza măsuri vizând capitalul de risc, chiar dacă nu sunt compatibile cu alte regulamente în domeniul ajutorului de stat, instrucțiuni sau linii directoare.

Scop

Capitalul de risc încurajează o reorientare a finanțărilor în scopul susținerii creării de noi întreprinderi, a întreprinderilor cu tehnologie avansată și a microîntreprinderilor, precum și spre alte inițiative care presupun un capital de risc, în condițiile în care acestea nu pot găsi finanțare pentru proiectele lor de extindere.

Definiția capitalului de risc:

Capitalul de risc reprezintă "finanțarea echitabilă a companiilor în fazele de demarare și dezvoltare a afacerilor".

Tipuri de risc asociate intervenției publice prin intermediul capitalului de risc:

- riscul ca avantajele oferite beneficiarilor (investitori sau întreprinderi) să creeze o distorsionare puternică a mediului concurențial, în raport cu competitorii care evoluează în cadrul pieței comune;
- riscul numit "influență nulă" sau absența efectului de stimulare. Unele întreprinderi finanțate din fonduri publice ar fi putut să obțină finanțarea în aceleași condiții, din alte surse. În acest caz, fondurile publice sunt utilizate inutil;
- riscul "efectului de evicțiune". Existența măsurilor finanțate prin intermediul fondurilor publice ar putea descuraja alți investitori potențiali de a furniza capital.

Prezența ajutorului de stat:

La evaluarea măsurilor de acordare de ajutor sub forma de capital de risc, Comisia Europeană va lua în considerare posibilitatea ca acesta să constituie măsură de natura ajutorului de stat la cel puțin trei niveluri:

- **ajutor pentru investitori:** atunci când o măsură permite investitorilor să participe la capitalul unei întreprinderi sau unui grup de întreprinderi în condiții mai avantajoase decât pentru alți investitori publici. În consecință, investitorilor le sunt oferți termeni mult mai avantajoși, în măsură să compenseze factorii care cauzează eșecul pieței, iar Comisia Europeană consideră că acest tip de compensare trebuie considerată ca un avantaj, care constituie un ajutor dacă investitorii sunt întreprinderi și dacă sunt întrunite condiții de ajutor de stat, mai ales selectivitatea. Presupunând că, în orice caz, avantajul este limitat la suma necesară să compenseze factorii care au cauzat eșecul pieței, ajutorul poate fi considerat compatibil cu prevederile Tratatului, datorită efectelor limitate.

- **ajutor pentru orice fond sau structură intermediară:** în general, Comisia Europeană va considera că un fond este mai degrabă o modalitate de transfer a ajutorului către investitorii și/sau întreprinderile beneficiare, decât un beneficiar propriu-zis al ajutorului. În orice caz, în anumite cazuri, mai ales al măsurilor implicând transferuri în favoarea fondurilor cu mai mulți investitori, fondul poate îmbracă forma unei întreprinderi independente. În acest caz, se consideră că există ajutor de stat, cu excepția cazului în care investiția este realizată în termeni acceptabili de un operator economic obișnuit într-o economie de piață și nu furnizează un avantaj beneficiarului.

- **ajutor pentru întreprinderile în care se realizează investiția:** se analizează dacă întreprinderea beneficiază de investiție în condiții considerate acceptabile de către un investitor privat într-o economie de piață. Acest criteriu poate fi îndeplinit, de exemplu, atunci când investiția efectuată prin alocare de capital de risc este realizată "pari passu" (resursele statului sunt furnizate în condiții identice cu cele aplicate investitorilor privați) cu unul sau mai mulți investitori de acest tip. În alte situații, faptul că deciziile de investiții sunt luate de gestionarii comerciali ai fondurilor de capital de risc sau de reprezentanți ai investitorilor, în vederea maximizării profitului, constituie un indicator important, dar nu suficient. Comisia Europeană trebuie să țină cont de posibilitatea ca orice avantaj acordat investitorilor în fond poate fi transferat întreprinderilor beneficiare. Atunci când o măsură privind capitalul de risc permite reducerea riscurilor și/sau creșterea profiturilor pe care investitorii le vor realiza dintr-o anumită investiție, se poate considera că investitorii nu acționează de maniera operatorilor economici obișnuiți.

Existența eșecului pieței:

Comisia Europeană se asigură de certitudinea existenței unui eșec al pieței înainte de a autoriza măsuri sub forma capitalului de risc. Se poate considera că avem de-a face cu un eșec al pieței în situația în care fiecare tranșă financiară către o societate individuală, finanțată total sau parțial prin ajutor de stat, nu depășește 500.000 euro sau 750.000 euro (în cazul regiunilor asistate, în conformitate cu art. 87 alin. (3) lit. (c) din Tratat) sau 1.000.000 euro (în cazul regiunilor asistate, în conformitate cu art. 87 alin. (3) lit. (a) din Tratat), deoarece, în cazul tranzacțiilor cu valoare mică, este mult mai ușor de susținut existența eșecului pieței, din cauza costurilor ridicate al tranzacțiilor.

Forme de ajutor de stat:

- 1.** constituirea fondurilor de investiții, având statul ca partener sau investitor, chiar în condiții mai puțin avantajoase decât ceilalți investitori;
- 2.** alocări nerambursabile pentru fondurile de investiții, în scopul acoperirii unei părți din cheltuielile lor administrative și de gestiune;
- 3.** alte instrumente financiare în favoarea investitorilor de capital de risc sau a fondurilor propriu-zise menite să încurajeze furnizarea de capital suplimentar pentru investiții;
- 4.** garanții acordate investitorilor de capital de risc sau fondurilor de capital de risc, care să acopere o parte din pierderile legate de investiții sau garanții oferite pentru împrumuturile acordate investitorilor sau fondurilor pentru investiții în capital de risc.
- 5.** stimulente fiscale acordate investitorilor pentru a-i determina să efectueze investiții în capital de risc.

3.8.1. Criterii în evaluarea măsurilor vizând capitalul de risc:

- a)** restricționarea investițiilor, sau cel puțin a majorității investițiilor, la întreprinderile mici, chiar a microîntreprinderilor, sau la întreprinderile de dimensiune medie, la demararea activității sau a altor stadii incipiente, precum și în zonele asistate;
- b)** măsurile trebuie să se concentreze pe eșecul pieței capitalului de risc. Va fi apreciat pozitiv faptul că o măsură furnizează finanțare pentru o întreprindere în condiții echitabile sau cvasi-echitabile. Vor fi apreciate negativ situațiile în care măsurile furnizează sume consistente ca finanțare, în orice formă, sau se manifestă incertitudini privind înregistrarea unui efect semnificativ al alocărilor. Acesta ar putea fi cazul măsurilor care continuă să furnizeze finanțare unei întreprinderi care deja a primit un aport de capital.
- c)** decizia de a investi trebuie să fie orientată spre obținerea de profit Poate fi apreciată pozitiv legătura dintre performanța investiției și profitul celor responsabili pentru decizia de a investi.

Acest lucru se consideră a fi îndeplinit în următoarele cazuri:

- măsura în care tot capitalul investit în întreprinderile beneficiare este furnizat de investitori privați, acționând în condiții de piață, care iau singuri decizia de a investi, ajutorul constituind doar un stimulent pentru a investi;
- măsurile alocate pe baze comerciale (pentru profit), cu participarea directă sau indirectă într-o proporție semnificativă a capitalului investitorilor privați la capitalul beneficiarilor, acționând în condiții de piață. În cazul fondurilor de risc, în care fiecare măsură va fi recompensată corespunzător, va fi considerată a constitui "implicare semnificativă" furnizarea a minimum 50% din capitalul fondului sau a minimum 30% în cazul măsurilor care operează în regiunile asistate.

Alte elemente care pot fi apreciate pozitiv sunt:

- existența unui contract între managerul fondului și participanții la fond, care asigură ca remunerarea managerului este direct corelată cu performanța, iar pentru obiectivele fondului și investițiile propuse există termene fixate pentru realizare;
- reprezentarea investitorilor privați în procesul de adoptare a deciziilor;
- aplicarea celor mai bune metode de control asupra managementului fondurilor.

d) nivelul distorsionării concurenței trebuie minimizat

Comisia Europeană va aprecia favorabil lansarea unei proceduri de licitație pentru stabilirea de termeni preferențiali pentru investitori sau posibilitatea stabilirii unor astfel de termeni pentru alți investitori. Această posibilitate poate lua forma unei oferte publice pentru investitori la lansarea unui fond de investiții sau poate lua forma unei scheme (spre exemplu, o schemă de garanție) care rămâne deschisă participării altor investitori, pentru o perioadă prelungită. Mijloacele prin care poate fi realizat acest element pozitiv vor depinde neapărat de forma măsurii respective. Totuși, absența unor elemente de verificare împotriva supracompensării investitorilor, suportarea riscului pierderilor în întregime de sectorul public și/sau obținerea integrală a beneficiilor investiției de alți investitori vor fi considerate elemente negative.

g) orientarea sectorială

Deoarece multe fonduri private sectoriale se adresează unor tehnologii inovative specifice sau unor sectoare (cum ar fi: sănătatea, tehnologia informației, cultura), Comisia Europeană poate accepta astfel de măsuri, dacă există o logică comercială sau una de politică publică. Măsurile trebuie să excludă sectoarele sensibile, afectate de o criza de supracapacitate, cum ar fi construcția de nave, oțelul și cărbunele.

f) fundamentarea investițiilor pe baza unui plan de afaceri

h) evitarea cumulului de ajutoare de stat acordate unei singure întreprinderi

Dacă o măsură prevede ajutor de stat pentru investiții într-o întreprindere, Comisia Europeană poate solicita Statului Membru să evalueze și să limiteze acordarea altor forme de ajutor de stat către întreprinderea în cauză, inclusiv în ceea ce privește schemele autorizate. Pentru astfel de măsuri și dacă furnizorul de ajutor de stat nu își ia angajamentul că întreprinderea nu va primi alt ajutor decât ajutor de minimis, Statul Membru va propune Comisiei Europene spre examinare și aprobare o evaluare rezonabilă a elementelor de ajutor de stat, care va fi folosită pentru aplicarea regulilor de cumul. Atunci când capitalul de risc este utilizat pentru finanțarea investițiilor inițiale, a costurilor de cercetare și dezvoltare sau a altor costuri eligibile de ajutor de stat vizând alte obiective, furnizorul va include elementul de ajutor în măsura de capital de risc, aplicând plafoanele de ajutor relevante.

Instrucțiunile comunitare vor fi modificate, în conformitate cu Planul de acțiune, în cursul anului 2006, în principal prin adăugarea noilor reguli privind sprijinirea inovării.

3.9. Ajutorul de stat pentru sprijinirea serviciilor economice de interes general

Analiza incidenței măsurilor de ajutor de stat asupra serviciilor economice de interes general trebuie făcută în contextul practicii comunitare. Atât reglementările, cât și jurisprudența comunitară în ceea ce privește caracterul de ajutor de stat al compensării acordate întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general a cunoscut o continuă modificare. Asta se datorează controverselor cu privire la măsura în care această compensare constituie un avantaj economic și financiar acordat întreprinderii în cauză sau are doar rolul de a anula un dezavantaj creat întreprinderii prin impunerea respectivei obligații.

Această controversă a fost soluționată de Curtea Europeană de Justiție în cazul Altmark. Raționamentul Curții Europene de Justiție stă la baza Deciziei Comisiei Europene din 13.07.2005 privind aplicarea art. 86 alin. (2) compensării serviciilor de interes economic general (Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 312/29.11.2005), prin care se detaliază condițiile în care o asemenea compensare nu constituie ajutor de stat și instituie o excepție în bloc de la obligația notificării către Comisia Europeană în cazul în care constituie ajutor de stat.

3.9.1. Conform acestei decizii, compensarea unui serviciu economic general nu constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) prestarea serviciului de interes economic general să fie încredințată beneficiarului sprijinului financiar printr-un act normativ sau administrativ, de către stat (autorități centrale, locale, regionale). Obligațiile pe care întreprinderea beneficiară de sprijin financiar trebuie să le îndeplinească în vederea prestării serviciului de interes economic general trebuie să fie clar definite (prin acte normative, administrative);
- b) parametrii pe baza cărora compensarea este calculată trebuie să fie stabiliți ex-ante, într-o manieră obiectivă și transparentă, în vederea evitării conferirii unui avantaj economic beneficiarului;
- c) compensarea nu trebuie să depășească suma necesară acoperirii totale sau parțiale a costurilor înregistrate de întreprindere, luându-se în considerare veniturile relevante, precum și un profit rezonabil;
- d) în cazul în care întreprinderea însărcinată cu prestarea serviciului de interes economic general nu a fost aleasă printr-o licitație publică deschisă, care ar fi permis selectarea unui ofertant capabil să îndeplinească acest serviciu public la cele mai mici costuri, nivelul compensației trebuie să fie determinat avându-se la bază o analiză comparativă a costurilor unei întreprinderi bine manageriate, profitabile și care să îndeplinească toate condițiile impuse de îndeplinirea serviciului public respectiv și luându-se în considerare atât veniturile relevante, cât și un profit rezonabil ca urmare a îndeplinirii obligațiilor serviciului de interes economic general.

3.9.2. În cazul în care una sau mai multe condiții nu sunt îndeplinite, măsura este considerată ajutor de stat și se analizează compatibilitatea sa cu regulile privind ajutorul de stat. Pentru a fi considerată compatibilă, o astfel de măsură trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) serviciul public trebuie să fie definit clar de către stat;

b) prestarea serviciului să fie încredințată uneia sau mai multor întreprinderi printr-un act oficial (fie el normativ, administrativ, contract sau licență)

c) finanțarea serviciului economic de interes general să nu depășească costul net al furnizării serviciului, luând în considerare toate veniturile directe sau indirecte generate de furnizarea serviciului public (criteriul proporționalității).

3.10. Ajutorul de stat "de minimis"

Baza legală

Regulamentul Comisiei Europene (EC) nr.69 din 12 ianuarie 2001 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratat în cazul ajutorului de "minimis".

Justificarea

Regula de "minimis" stabilește un anumit prag (plafon) valoric. Ajutoarele de stat ce se situează sub acest prag nu intră sub incidența art. 87 (1) și, în consecință nu trebuie notificate Comisiei Europene ex-ante. Acesta regulă se bazează, pe prezumția că, în majoritatea cazurilor, ajutoarele financiare de valoare mică nu afectează concurența sau comerțul între Statele Membre.

Excepții

Regulile de "minimis" nu se aplică:

- în sectorul transporturilor;
- pentru producerea, procesarea și comercializarea produselor agricole și piscicole cuprinse în Anexa 1 a Tratatului;
- ajutorului pentru export¹⁴.

3.10.1. Condiții de acordare

Pentru a intra sub incidența regulii de minimis, ajutorul trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

a) totalul ajutorului de stat acordat unei întreprinderi nu trebuie să depășească 100.000 euro în echivalent subvenție brută pe o perioadă continuă de 3 ani. Pragul se aplică tuturor ajutoarelor de stat, cu excepția ajutorului de stat pentru export, care este interzis. Perioada de 3 ani este mobilă, în sensul că, ori de câte ori se acordă un nou ajutor de "minimis", trebuie evaluată întreaga sumă acordată ca ajutor beneficiarului respectiv în cei 3 ani care precedă momentului acordării noului ajutor.

¹⁴ Ajutorul de stat pentru participarea la târguri și expoziții internaționale sau pentru achiziționarea de studii sau servicii de consultanță necesare pentru lansarea unui produs pe o nouă piață nu este considerat, în mod normal, ajutor de stat pentru export.

b) pragul se aplică pentru toate formele de asistență publică considerate a fi ajutoare de "minimis". Regula de "minimis" nu împiedică un beneficiar de ajutor de stat să primească un alt ajutor de stat individual în cadrul unei scheme aprobată de Comisia Europeană.

c) pragul se aplică tuturor tipurilor de ajutor, indiferent de forma acestora și de obiectivul urmărit.

d) pragul de "minimis" se aplică sumei totale a ajutoarelor acordate unui singur beneficiar.

e) atunci când acordă unui anumit beneficiar un ajutor de "minimis", statul membru trebuie să se asigure că acordarea acestui nou ajutor nu conduce la depășirea pragului de "minimis".

f) Statul Membru este responsabil pentru instituirea mecanismelor necesare care să-i permită să controleze efectiv respectarea regulilor privind cumularea ajutoarelor de "minimis". Acest control poate fi făcut în două feluri:

- prin instituirea unui Registru al ajutoarelor de "minimis", care să conțină informații complete referitoare la toate ajutoarele de "minimis" acordate de orice autoritate din respectivul Stat Membru;

sau

- prin informarea explicită a beneficiarului cu privire la caracterul de "minimis" al ajutorului și prin obținerea de la respectivul beneficiar a informațiilor complete cu privire la alte ajutoare de "minimis" de care a beneficiat în ultimii 3 ani.

Indiferent de modalitatea de control aleasă, Statul Membru este răspunzător de respectarea regulilor de cumul în cazul ajutoarelor de "minimis".

Ajutorul "de minimis" poate fi folosit pentru orice obiectiv, inclusiv pentru finanțarea costurilor de operare și poate fi acordat până la o intensitate de 100%.

Informațiile cu privire la acest tip de ajutor trebuie păstrate pe o durată de 10 ani după acordarea acestuia.

Statul Membru trebuie să răspundă în termen de 20 de zile la orice solicitare de informații referitoare la un ajutor "de minimis", formulată de Comisia Europeană.

Regulamentul din 2001 se aplică până la 31 decembrie 2006. În cursul anului 2006, va fi elaborată noua reglementare privind ajutorul de "minimis".

Așa cum s-a precizat pe parcursul acestui document, Comisia Europeană insistă asupra respectării notificării și autorizării "ex-ante" a ajutoarelor de stat acordate de către statele membre. Totuși, pentru anumite tipuri de ajutoare de stat, față de care Comisia Europeană a constatat existența unor riscuri minime de distorsionare a concurenței, aceasta a emis reglementări de exceptare "în bloc" pentru aceste categorii de ajutor de stat.

Astfel, în baza Regulamentului CE nr. 994/1998, Comisia a adoptat exceptări "în bloc" ("block exemption") pentru anumite categorii de ajutor de stat.

Potrivit reglementărilor actuale, pentru ajutoarele de stat exceptate în bloc nu este necesară îndeplinirea unei proceduri de notificare ex-ante în vederea autorizării de către Comisie, statele membre având însă obligația ca, în termen de 20 de zile, să informeze forul european cu privire la adoptarea unei scheme/acordarea unui ajutor individual.

Aceste excepții se referă la următoarele categorii de ajutoare de stat:

- ajutorul pentru ocuparea forței de muncă;
- ajutorul pentru instruirea angajaților;
- ajutorul pentru IMM-uri (incluzând ajutorul de stat pentru cercetare-dezvoltare acordat IMM-urilor).

Reglementările comunitare în materia excepțiilor pe categorii sunt aplicabile până la 31 decembrie 2006. În contextul procesului de reformare a politicii Uniunii Europene în materia ajutorului de stat, se intenționează adoptarea unui regulament care să reunească toate excepțiile în bloc, la care se vor adăuga prevederile referitoare la ajutorul regional pentru investiții. Potrivit Planului de acțiune, publicarea noilor reglementări în materia excepțiilor pe categorii este așteptată la jumătatea anului 2006.

Statele Membre sunt responsabile pentru instituirea mecanismelor necesare care să le permită un control efectiv privind respectarea regulilor privind:

- încadrarea în categoriile exceptate;
- cumularea ajutoarelor de stat exceptate.

De aceea, pentru a se asigura o monitorizare adecvată și transparentă a acordării de ajutoare de stat, Statele Membre sunt obligate:

- să prezinte, în termen de 20 de zile de la implementare, o informare succintă cu privire la ajutorul/schema de ajutor de stat în cauză;
- să păstreze o evidență detaliată a schemelor de ajutor de stat exceptate;
- să întocmească un raport anual cu privire la ajutoarele de stat/schemele exceptate.

3.11. Ajutoare de stat sectoriale

Comisia Europeană a adoptat reguli speciale pentru un număr de sectoare care s-au confruntat cu probleme economice și care au fost considerate a fi "sensibile". În prezent, aceste sectoare sunt: industria cărbunelui, siderurgia, sectorul fibrelor sintetice, industria autovehiculelor și construcțiile de nave. Regulile actuale pentru sectoarele sensibile sunt în curs de revizuire și pot fi modificate radical în cursul următorilor ani.

De asemenea, au fost adoptate reguli speciale pentru agricultură și piscicultura, precum și pentru domeniul transporturilor aeriene și maritime.

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 494 din data de 7 iunie 2006